

Strategia Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Gminy Nidzica na lata 2022-2030

Projekt

Nidzica, maj 2025

Spis treści

Spis treści	2
Wprowadzenie.....	3
1. Analiza strategiczna.....	5
1.1. Wnioski z analizy społeczno-gospodarczej	5
1.2. Analiza SWOT	18
1.3. Drzewo problemów	21
2. Rozwój strategiczny Gminy Nidzica	23
2.1. Wizja rozwoju Gminy Nidzica.....	24
2.2. Cel główny, cele strategiczne i operacyjne, kierunki działań i wskaźniki osiągnięcia celów ..	25
2.3. Planowane działania w ramach OSI określone w strategii rozwoju województwa	53
2.4. Obszary strategicznej interwencji w gminie Nidzica.....	58
2.5. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej	68
2.6. Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej ..	69
3. Zgodność Strategii z założeniami zawartymi w dokumentach wyższego rzędu	75
3.1. Strategia na rzecz Odpowiedzialności Rozwoju do roku 2020 z perspektywą 2030 roku	75
3.2. Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030	76
3.3. Warmińsko-Mazurskie 2030. Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego	78
3.4. Miasta dobrego życia 2030. Program rozwoju miast sieci Cittaslow województwa warmińsko-mazurskiego	79
3.5. Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły, Plan Zarządzania Ryzykiem Powodziowym oraz Plan Przeciwdziałania Skutkom Suszy.....	81
4. System realizacji Strategii	83
4.1. Zarządzanie Strategią.....	83
4.2. Wytyczne do sporządzenia dokumentów wykonawczych.....	91
4.3. Ramy finansowe i źródła finansowania.....	93
Spis schematów, rysunków, tabel.....	95
Załącznik nr 1. Diagnoza społeczno-gospodarcza Gminy Nidzica	97
Załącznik nr 2. Karta projektu	98
Załącznik nr 3. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej miasta Nidzica	99
Załącznik nr 4. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy Nidzica	100

Wprowadzenie

Strategia rozwoju jest jednym z najważniejszych dokumentów określających kierunki rozwoju jednostek samorządu terytorialnego w sferze społecznej, przestrzennej i gospodarczej. Określa kierunki działań, które wdrażane są przez władze samorządowe, partnerów społecznych oraz gospodarczych, i które powinny zapewnić zrównoważony rozwój, a mieszkańcom poprawę jakości życia.

Strategia Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Gminy Nidzica na lata 2022-2030 jest kontynuacją dla wielu działań i inicjatyw wspierających rozwój Gminy, które zostały wpisane i realizowane zgodnie z założonymi celami i kierunkami rozwoju w poprzednim dokumencie strategicznym Gminy Nidzica, tj. *Strategii Rozwoju Gminy Nidzica na lata 2014-2022*. Pomimo obowiązującego jeszcze horyzontu czasowego poprzedniego dokumentu strategicznego Gminy, jego aktualizacja wynika z konieczności dostosowania strategii do zmieniających się sytuacji gospodarczych i społecznych oraz reagowania na nowe warunki rozwojowe, w tym na najważniejsze zagrożenie ze strony pandemii koronawirusa i jej skutki społeczno-gospodarcze. Ponadto w dniu 13.11.2020 roku weszły w życie przepisy wprowadzone ustawą z dnia 15 lipca 2020 roku o zmianie ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2020 r. poz. 1378), której celem jest uporządkowanie krajowego systemu dokumentów strategicznych w zakresie polityki rozwoju i zapewnienie jego spójności, jak również zwiększenie efektywności programowania i realizacji strategii, polityk i programów. *Strategia*, w odróżnieniu od dotychczasowego dokumentu strategicznego określającego długofalowy rozwój gminy, będzie wiązać planowanie społeczno-gospodarcze z przestrzennym. Dzięki temu dokument będzie wspierał trwały i zrównoważony rozwój gminy.

Burmistrz Nidzicy uchwałą nr XLIV/555/2021 z dnia 26 sierpnia 2021 roku w sprawie przystąpienia do sporządzenia dokumentu *Strategii Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Gminy Nidzica na lata 2022-2030* oraz określenia szczegółowego trybu i harmonogramu opracowania projektu strategii, w tym trybu konsultacji rozpoczął opracowanie nad dokumentem. Prace nad stworzeniem strategii oparto na partycypacyjno – eksperckim modelu budowy dokumentów strategicznych.

W pracę nad projektem strategii w tym diagnozę sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej, z uwzględnieniem obszarów funkcjonalnych zostali zaangażowani pracownicy Urzędu Gminy oraz jednostek organizacyjnych samorządu.

Proces tworzenia *Strategii* poprzedzono przygotowaniem *Diagnozy społeczno-gospodarczej Gminy Nidzica* oraz przeprowadzeniem warsztatów konsultacyjnych dla przedstawicieli Urzędu Miejskiego w Nidzicy i jednostek podległych oraz mieszkańców. Ponadto przeprowadzono badania ankietowe w formie on-line i papierowej. Dodatkowo przeprowadzono wywiady pogłębione z władzami samorządu.

Ze względu na zmiany społeczne i gospodarcze oraz plany rozwojowe Gminy Nidzica pod koniec 2024 roku przystąpiono do aktualizacji *Strategii Rozwoju Społeczno-Gospodarczego*

Gminy Nidzica na lata 2022-2030. W pierwszej kolejności zaktualizowano dokument *Diagnoza społeczno-gospodarcza Gminy Nidzica*, następnie przeprowadzono konsultacje z interesariuszami, a wnioski uwzględniono w poniższym dokumencie.

Perspektywa obowiązywania *Strategii Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Gminy Nidzica na lata 2022-2030* jest nawiązaniem do nowej perspektywy finansowej Unii Europejskiej (tj. 2021-2027 wraz z zasadą n+2) i szansą modernizacji obszaru społecznego i gospodarczego gminy poprzez realizację projektów inwestycyjnych, która ma przyczynić się do osiągnięcia zawartych w niej celów operacyjnych i tym samym celów strategicznych.

Należy jednak podkreślić, że niniejsza *Strategia* nie jest zamkniętym dokumentem i w przypadku zmian zarówno zewnętrznych, jak i wewnętrznych uwarunkowań społecznych i gospodarczych oraz wykreowania nowych kierunków rozwoju i przedsięwzięć, powinna zostać zaktualizowana.

Strategia Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Gminy Nidzica została przygotowana zgodnie z ustawą z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym, która stanowi, że strategia rozwoju gminy zawiera wnioski z diagnozy z uwzględnieniem wniosków z przeprowadzonych konsultacji społecznych, tj. spotkań, badań ankietowych (podrozdział 1.1.) oraz określa w szczególności:

1. cele strategiczne rozwoju w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym (podrozdział 2.2.);
2. kierunki działań podejmowanych dla osiągnięcia celów strategicznych (podrozdział 2.2.);
3. oczekiwane rezultaty planowanych działań, w tym w wymiarze przestrzennym, oraz wskaźniki ich osiągnięcia (podrozdział 2.2.);
4. model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy (podrozdział 2.5.);
5. ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminie (podrozdział 2.6);
6. obszary strategicznej interwencji określone w strategii rozwoju województwa (podrozdział 2.3.);
7. obszary strategicznej interwencji kluczowe dla gminy, jeżeli takie zidentyfikowano, wraz z zakresem planowanych działań (podrozdział 2.4.);
8. system realizacji strategii, w tym wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych (podrozdział 4.2);
9. ramy finansowe i źródła finansowania (podrozdział 4.3.).

Po przygotowaniu dokumentu *Strategii*, poddano go konsultacjom społecznym i przedłożono Zarządowi Województwa Warmińsko-Mazurskiego w celu wydania opinii dotyczącej sposobu uwzględnienia ustaleń i rekomendacji w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w województwie określonych w strategii. Po pozytywnym zaopiniowaniu przez Zarząd Województwa, przeprowadzono ewaluację trafności, przewidywanej skuteczności i efektywności realizacji *Strategii*.

1. Analiza strategiczna

1.1. Wnioski z analizy społeczno-gospodarczej

W *Diagnozie społeczno-gospodarczej Gminy Nidzica*, będącej Załącznikiem nr 1 do niniejszej Strategii przedstawiono szczegółową charakterystykę Gminy zarówno w aspekcie przestrzennym, środowiskowym, społecznym, jak i gospodarczym oraz porównano wartości najważniejszych wskaźników do powiatu nidzickiego, województwa warmińsko-mazurskiego i Polski. Celem diagnozy było dostarczenie jak najgłębszej wiedzy na temat zjawisk i procesów zachodzących w gminie na przełomie ostatnich pięciu lat. Na podstawie *Diagnozy* przedstawiono poniżej najważniejsze dane statystyczne.

Tabela 1. Najważniejsze dane statystyczne charakteryzujące Gminę Nidzica na koniec 2023 roku

Wartość wskaźnika	Wskaźnik	Wartość wskaźnika	Wskaźnik
Sfera przestrzenna			
5,1%	Odsetek powierzchni gminy objętej miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego	761,0624 ha	Ogólna powierzchnia gruntów Gminy Nidzica
2,5%	Udział zasobu komunalnego w łącznej liczbie mieszkań	3 233	Liczba budynków mieszkalnych w gminie
92,6%	Korzystający z sieci wodociągowej w % ogółu ludności	58,8%	Korzystający z sieci gazowej w % ogółu ludności
76,7%	Korzystający z sieci kanalizacyjnej w % ogółu ludności		
Sfera środowiskowa			
51,9%	Odsetek powierzchni gminy objętej różnymi formami ochrony przyrody	2,2%	Procent powierzchni Gminy 22 jezior na terenie Gminy

Sfera społeczna			
19 739 (GUS)	Liczba mieszkańców Gminy	733	Liczba rodzin w rodzinach, którym przyznano świadczenia
19 425 (Urząd Miejski w Nidzicy)			
15 390	Prognozowana liczba ludności gminy w 2060 roku	-8,6%	Zmiana liczby rodzin korzystających z pomocy społecznej z terenu gminy w latach 2016-2023
-2,84	Przyrost naturalny na 1000 mieszkańców gminy	-42,22%	Zmiana liczby osób korzystających z pomocy społecznej z terenu gminy w latach 2016-2023
23,8%	Udział osób w wieku poprodukcyjnym w gminie w 2023 roku	14	Liczba przychodni
-2,99%	Saldo migracji na 1000 ludności	7	Liczba aptek
2,7%	Liczba dzieci objętych opieką żłobkową	7	Liczba klubów sportowych
98,6%	Odsetek dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym	11 995	Liczba uczestników imprez
91,80%	Współczynnik skolaryzacji ¹ brutto	43	Liczba prowadzących i zarejestrowanych w 2023 roku na terenie gminy stowarzyszeń i organizacji społecznych

¹ Współczynnik skolaryzacji brutto - stosunek wszystkich osób uczących się w szkołach podstawowych do osób w wieku 7-12 lat

1 102	Liczba wykroczeń ujawnionych przez Straż Miejską	4,51	Wskaźnik fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych na 1 000 mieszkańców
Sfera gospodarcza			
1 942	Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych	3,5%	Udział osób bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym
9,29%	Zmiana liczby zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w latach 2016-2020	283	Liczba podpisanych umów o dofinansowanie w perspektywie finansowej 2014-2020
166,7	Liczba podmiotów gospodarczych na 1000 mieszkańców w wieku produkcyjnym	2 417,73 zł	Dochód własny Gminy Nidzica na 1 mieszkańca
7,0%	Stopa bezrobocia w powiecie nidzickim	6 399,96 zł	Wydatki Gminy Nidzica na 1 mieszkańca

Źródło: opracowanie własne

Na podstawie *Diagnozy społeczno-gospodarczej Gminy Nidzica* oraz spotkań z przedstawicielami Urzędu Miejskiego w Nidzicy, jednostek organizacyjnych oraz z mieszkańcami wyciągnięto najważniejsze wnioski będące podstawą do określenia kierunków rozwoju Gminy. Wnioski zostały przedstawione w czterech sferach opisanych w *Diagnozie*, które w niniejszym dokumencie zostaną podsumowane wraz ze wskazaniem stanu obecnego i wyzwań, jakie stają przed władzami Gminy Nidzica. Dzięki temu na dalszym etapie opracowania *Strategii* będzie można stworzyć analizę SWOT, jako jedną z najczęściej wykorzystywanych metod w procesie zarządzania strategicznego, pozwalająca wyróżnić zjawiska o kluczowym znaczeniu dla rozwoju Gminy, a następnie wizje i cele strategiczne na najbliższą dekadę.

Sfera przestrzenna

W ramach analizy przestrzennej opisano w *Diagnozie*:

- układ przestrzenny,

- dostępność komunikacyjną,
- mieszkalnictwo,
- infrastrukturę techniczną.

Na podstawie *Diagnozy społeczno-gospodarczego Gminy Nidzica* oraz spotkań z interesariuszami sformułowano następujące wnioski:

Wniosek nr 1 Niewątpliwie dobrym uwarunkowaniem jest bliska odległość do większych ośrodków miejskich (Olsztyna, Warszawy, Gdańska), co sprzyja wyższej jakości życia mieszkańców Gminy (migracje zarobkowe, edukacja, rekreacja, wypoczynek, dostęp do kultury).

Wniosek nr 2 Nidzica charakteryzuje się korzystnym położeniem, które w wymiarze komunikacyjnym skutkuje wzrastającym poziomem dostępności transportowej (droga krajowa nr 7, drogi wojewódzkie nr 545 , 538 oraz 604, linia kolejowa i połączenia Gdańsk-Warszawa, bliskość lotnisk).

Stan infrastruktury drogowej niższego rzędu w gminie oceniany jest jako niewystarczający i wymaga systematycznych działań. Ponadto w północnej części gminy występuje mała gęstość dróg, ograniczająca możliwości dojazdów do pracy i powoduje niesprzyjające warunki rozwoju turystyki samochodowej. Respondenci wskazali potrzebę poprawy jakości dróg i chodników, przede wszystkim na obszarach wiejskich.

Wniosek nr 3 Brak połączeń komunikacyjnych wewnątrz gminy (oprócz dowozu uczniów do szkół) prowadzi do wykluczenia społecznego mieszkańców z terenów wiejskich. Istotne jest więc podjęcie działań nastawionych na poprawę komunikacji zbiorowej wewnątrz gminy, zwłaszcza w zakresie połączeń z miastem.

Jednakże respondenci mają podzielone zdanie na temat transportu zbiorowego. Jedna grupa ankietowanych uważa, że komunikacja zbiorowa jest zbędna na terenie Gminy, druga grupa widzi potrzebę przywrócenia jej na obszary wiejskie.

Ponadto zasygnalizowano na spotkaniu z interesariuszami, że niezbędne jest połączenie Olsztyn-Nidzica w godzinach wieczornych, aby turyści, którzy chcieliby odwiedzić stolicę województwa, mogliby wrócić na noc do Nidzicy.

Wniosek nr 4 Według *Planu zagospodarowania przestrzennego województwa warmińsko-mazurskie*, uchwalonego w 2018 roku, Miasto Nidzica zostało sklasyfikowane jako ośrodek ponadlokalny, czyli ośrodek

wielofunkcyjny, zapewniający dostęp do usług publicznych ponadlokalnych i lokalnych, o znaczącym udziale procesów rozwojowych.

Plan województwa zakłada rozwój ośrodków ponadlokalnych, w tym Nidzicy, stanowiących zaplecze gospodarcze i wspomagających największe miasta w województwie. Rozwój ośrodków następuje poprzez ich rozwój wielofunkcyjny, z ukierunkowaniem na rozwój usług, produkcji, przemysłu, przedsiębiorczości i inteligentnych specjalizacji oraz wzmacnianie powiązań funkcjonalnych pomiędzy ośrodkami.

Wniosek nr 5 *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Nidzica*, jako podstawowy dokument kształtowania polityki przestrzennej w Gminie, wyznaczył główne strefy rozwoju gminnej przestrzeni, tj.:

- ośrodki stanowiące potencjalne „bramy terenów rekreacyjnych” wskazane głównie do obsługi ruchu turystycznego docelowego i tranzytowego; jako kluczowe jednostki uznano miejscowości: Napiwoda i Łyna oraz wspomagające: Radomin, Wietrzychowo i Wólka Orłowska;
- ośrodki usytuowane na głównych trasach wylotowych z miasta, położone korzystnie w stosunku do całego otoczenia osadniczego wskazane do obsługi rolnictwa, produkcji okołorolniczej, obsługi ludności własnej oraz agroturystyki; są to miejscowości: Kanigowo, Rozdroże, Załuski, Frąknowo, Grzegórzki oraz Napiwoda i Łyna; Jabłonka i Wietrzychowo wskazane jako centrum obsługi pobytowego ruchu turystycznego rejonu północnego;
- miejscowości strefy przedmiejskiej typu: Litwinki, Nibork, Piątki, Tatary, Waszulki wskazane do lokalizacji funkcji odciążających miasto, głównie budownictwa mieszkaniowego ekstensywnego;
- e do lokalizacji funkcji odciążających miasto, głównie budownictwa mieszkaniowego ekstensywnego;
- miejscowość Kamionka wskazana do rozwoju agroturystyki oraz lokalnej przedsiębiorczości wspomaganej poprzez propagowanie kultury regionalnej w oparciu o istniejący obiekt „Garncarska Wioska”.

Wniosek nr 6 Infrastruktura techniczna w gminie Nidzica stale się rozwija, jednak wciąż jest na niewystarczającym poziomie. Budynki w gminie Nidzica wyposażone są w podstawowe instalacje techniczno-sanitarne. Sieć

wodno-kanalizacyjna w mieście podłączona jest do wszystkich budynków mieszkalnych. Natomiast na terenach wiejskich występują braki w infrastrukturze technicznej, przede wszystkim w sieci kanalizacyjnej w zdecydowanej większości miejscowości Gminy. Budowa sieci kanalizacyjnej na obszarach wiejskich jest według ankietowanych jedną z najważniejszych inwestycji w obszarze infrastruktury.

Liczba mieszkań oddanych do użytkowania na 1000 mieszkańców systematycznie maleje od 2019 r. Gmina Nidzica uczestniczy w programie rządowym (umowa w 2021 r.), Mieszkanie Plus, czyli budowę stu mieszkań czynszowych. Będą to mieszkania dla młodych ludzi, którzy chcą pracować i mieszkać w Nidzicy.

Układ przestrzenny mieszkalnictwa oddziałuje negatywnie na koszty rozbudowy i utrzymania infrastruktury technicznej na terenie Gminy, tym samym zwiększa się ryzyko zanieczyszczania wód gruntowych przez działalność człowieka.

Władze Gminy Nidzica podejmują działania na rzecz poprawy polityki demograficznej w zakresie podniesienia jakości usług społecznych, zwiększenia podaży terenów pod budownictwo mieszkaniowe oraz wzrostu atrakcyjności gminy jako miejsca zamieszkania i inwestowania, co bezpośrednio przełoży się na podniesienie jakości życia mieszkańców Gminy.

Strefa środowiskowa

W Diagnozie społeczno-gospodarczej Gminy Nidzica w sferze środowiskowej opisano:

- zasoby przyrodnicze,
- formy przyrody,
- podejmowane działania w ramach ochrony środowiska.

Diagnoza oraz spotkania z przedstawicielami Urzędu Miejskiego w Nidzicy, mieszkańcami oraz pracownikami jednostek organizacyjnych pozwoliły na sformułowanie następujących wniosków:

Wniosek nr 1 Gmina Nidzica posiada wyjątkowe walory przyrodnicze, tj. 22 jeziora (2,2 proc. powierzchni gminy) oraz różnorodne formy ochrony przyrody (rezerваты przyrody, 2 Obszary Chronionego Krajobrazu, 14 pomników przyrody, 2 Obszary Natura 2000). Z jednej strony obszary prawnie chronione stwarzają mieszkańcom szansę rozwoju zarówno społecznego, jak i gospodarczego poprzez rozwój rolnictwa ekologicznego (produkcja zdrowej żywności, prośrodowiskowe metody

produkcji), ekoturystyki, gospodarki leśnej. Natomiast z drugiej strony są barierą dla rozwoju niektórych przedsiębiorstw.

Wniosek nr 2 Na terenie Gminy zagrożenia powodziowe mogą wystąpić jedynie w przypadku splotu niekorzystnych zjawisk hydrologicznych, np. intensywne opady, szybkie topnienie śniegów, zjawiska lodowe, powodujące podwyższenie stanu wód w rzekach. Obecnie ewentualne takie zagrożenie występuje lokalnie na rzece Wkrze.

Wniosek nr 3 Oprócz braków w infrastrukturze technicznej, które mogą prowadzić do zanieczyszczenia środowiska, innym problem w obszarze środowiska naturalnego jest zła jakość powietrza. Głównym źródłem zanieczyszczeń powietrza na terenie Gminy Nidzica jest emisja obejmująca:

- emisję niską (kotłownie, indywidualne paleniska domowe i prywatne zakłady usługowe, z których spaliny są emitowane przez kominy niższe niż 40 m),
- emisję z zakładów produkcyjnych i usługowych,
- emisję komunikacyjną,
- emisję niezorganizowaną.

Należy zaznaczyć, że Gmina Nidzica podejmuje działania prośrodowiskowe w powyższym zakresie. W ramach akcji sprawdzającej stan powietrza Gmina Nidzica zakupiła czujniki do pomiarów jakości powietrza. Dane z czujników dostępne są do publicznego wglądu na stronie www.nidzica.pl. Ponadto realizowano projekty dla mieszkańców w zakresie ekologii.

Respondenci wskazali potrzebę dofinansowania instalacji fotowoltaiki i ekologicznych technologii ogrzewania budynków.

Dodatkowo Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej realizuje program „Czyste Powietrze”. Uruchomiony w 2018 roku program pozwala uzyskać pieniądze na wymianę przestarzałego źródła ciepła. Ponadto można też wykonać termomodernizację budynku mieszkaniowego, a także zainstalować fotowoltaikę.

Wniosek nr 4 Tendencje zmian klimatu na obszarze dorzeczy w obrębie powiatu nidzickiego, to znaczący przyrost częstości i wydłużania się okresów suszy glebowej i hydrologicznej, postępujący deficyt dobrej jakości zasobów wód powierzchniowych i podziemnych do celów komunalnych, przemysłowych, a przede wszystkim rolniczych.

Zgodnie z *Systemem Monitoringu Suszy Rolniczej* prowadzonego przez

Instytut Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa Państwowy Instytut Badawczy w Puławach na terenie gminy Nidzicy w latach 2020-2021 nie występowały zagrożenia suszą.

Strefa społeczna

W ramach analizy sfery społecznej w Diagnozie szczegółowo opisano:

- demografię,
- edukację,
- zdrowie,
- integrację społeczną,
- turystykę,
- sport,
- kulturę,
- społeczeństwo informacyjne,
- bezpieczeństwo.

Na podstawie *Diagnozy społeczno-gospodarczego Gminy Nidzica* oraz spotkań z interesariuszami sformułowano następujące wnioski:

Wniosek nr 1 W gminie Nidzica występuje zjawisko depopulacji mieszkańców wynikający z ujemnego salda migracji i ujemnego przyrostu naturalnego. Prognoza ludności na 2060 rok wskazuje na trend malejącej liczby mieszkańców Gminy Nidzica.

Ponadto w gminie następuje systematyczny wzrost liczby osób w wieku poprodukcyjnym, przy jednoczesnym spadku liczby osób w wieku przedprodukcyjnym. Wymusza to potrzebę kontynuowania polityki senioralnej i w wielu aspektach wymaga ona korekty lub wzmocnienia.

Gmina Nidzica próbuje zatrzymać młodych mieszkańców oraz przyciągnąć wykwalifikowane kadry przede wszystkim poprzez zapewnienie stabilnej, dobrze płatnej pracy i budowanie osiedli mieszkaniowych z Programu Mieszkanie Plus oraz z Krajowego Zasobu Nieruchomości.

Wniosek nr 2 Wychowanie przedszkolne świadczone jest na dobrym poziomie. Na terenie Gminy Nidzica funkcjonują dwa przedszkola publiczne (w mieście) i dwa niepubliczne. We wszystkich gminnych szkołach podstawowych funkcjonują oddziały przedszkolne. Jednakże istnieje potrzeba dostosowania tych oddziałów do obowiązujących w tym zakresie przepisów ochrony przeciwpożarowej.

Na terenie Gminy funkcjonuje tylko jeden niepubliczny żłobek, który znajduje się poza granicami miasta. Dlatego też respondenci

anonimowej ankiety wskazali konieczność budowy/stworzenia żłobka na terenie miejskim, co mogłoby przyczynić się do powrotu młodych rodziców na rynek pracy.

Wniosek nr 3 Wyniki nauczania oraz wyposażenie szkół są na dobrym poziomie, jednakże widoczne są różnice między placówkami oświatowymi. W ostatnich latach szkoły i przedszkola na bieżąco, w miarę potrzeb były wyposażane w pomoce dydaktyczne i sprzęt niezbędny do pełnej realizacji programów nauczania, programów wychowawczo - profilaktycznych, przeprowadzania egzaminów oraz wykonywania innych zadań statutowych. Szkoły otrzymały wsparcie w postaci laptopów do nauki zdalnej w ramach programu Zdalna Szkoła i Zdalna Szkoła plus oraz pomoce multimedialne, m.in. monitor interaktywny z przeznaczeniem dla oddziałów przedszkolnych.

Szkoły zapewniają wysokiej jakości kształcenia oraz wsparcia psychologiczno – pedagogicznego wszystkim uczniom z uwzględnieniem różnicowania ich potrzeb rozwojowych i edukacyjnych. Natomiast respondenci wskazali potrzebę większego dostępu i różnorodnych zajęć pozalekcyjnych oraz zmniejszenia liczby uczniów w klasach.

Wniosek nr 4 Cechą charakterystyczną Gminy Nidzica jest ponadprzeciętna dostępność do usług zdrowotnych. Zarówno liczba zakładów opieki zdrowotnej, jak i dostępność porad w ramach podstawowej opieki zdrowotnej, wskazują na wysoką jakość oferty w tym obszarze.

Wniosek nr 5 Na przestrzeni ostatnich ośmiu lat liczba beneficjentów pomocy społecznej zmalała. Najczęstszym powodem udzielania pomocy społecznej przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Nidzicy jest długotrwała i ciężka choroba oraz niepełnosprawność. Natomiast pomimo coraz niższego poziomu bezrobocia w gminie, bezrobocie oraz ubóstwo są również jednymi z najczęstszych powodów udzielania pomocy społecznej.

Wniosek nr 6 W odpowiedzi na potrzeby osób starszych, w Gminie funkcjonuje Miejska Rada Seniorów. W obszarze Działu Pomocy Instytucjonalnej MOPS w Nidzicy prowadzona jest działalność Dziennego Domu Pomocy, który realizując zadania według regulaminu organizacyjnego przygotowuje m.in. zajęcia dla emerytów i rencistów. Dodatkowo w 2017 roku podpisano uchwałę w sprawie porozumienia z Gminą Janowiec Kościelny w zakresie objęcia mieszkańców Gminy Nidzica opieką i usługami świadczonymi przez Środowiskowy Dom Samopomocy w Szczepkowie Borowym, a od 2020 roku

w Wietrzychowie funkcjonuje Klub Seniora +, w którym organizuje się spotkania dla osób starszych.

Na terenie Gminy działa również Nidzicki Uniwersytet Trzeciego Wieku „Młodzi Duchem”, który wspiera swoich członków poprzez: organizowanie rekreacji (ćwiczenia w basenie i na sali gimnastycznej, nording walking, wycieczki rowerowe), integrację (imprezy okolicznościowe, wycieczki po kraju, warsztaty kulinarne) i edukację (wykłady z różnych dziedzin życia, lektoraty językowe, kursy komputerowe). W stowarzyszeniu działają zespoły artystyczne, teatralne, taneczne i wokalne. Seniorzy pod okiem instruktorów specjalistów doskonalą swoje umiejętności i zdolności, następnie uczestniczą w festiwalach i konkursach zdobywając nagrody.

Osoby starsze z terenu Gminy Nidzica mają też możliwość skorzystać z usług świadczonych przez Polski Związek Niewidomych, Polski Związek Emerytów i Rencistów czy Caritas.²

Wniosek nr 7 Kapitał społeczny w gminie Nidzica jest na wysokim poziomie i charakteryzuje się powołaniem dwóch organów (Miejską Radę Seniorów w Nidzicy, Młodzieżową Radą Miejską w Nidzicy), aktywnością stowarzyszeń i klubów sportowych, udziale w imprezach kulturalnych, współpracy Gminy z organizacjami pozarządowymi, realizacją inwestycji z funduszu sołeckiego oraz udziałem w wyborach demokratycznych.

Wniosek nr 8 Gmina Nidzica od dawna aktywnie rozwija kulturę. Kulturalne oddziaływanie Nidzicy nie ogranicza się tylko do samego miasta i wsi wchodzących w skład gminy, ale także do miejscowości będących w gminach sąsiednich. Życie kulturalne rozwija się w takich placówkach jak Nidzicki Ośrodek Kultury (wraz z kinem „Wenus”), biblioteki oraz w szkołach. Dowodem dużej aktywności kulturalnej Nidzicy i okolic są organizowane ważne imprezy kulturalne, wykraczające rangą poza jego obszar.

Ważne jest zmodernizowanie obecnej infrastruktury kulturalnej m.in. kino, modernizacja bibliotek, dzięki której zwiększy się oferta kulturalna dla wszystkich mieszkańców, w każdym wieku.

Wniosek nr 9 Na terenie Gminy Nidzica znajduje się szeroka oferta infrastruktury sportowej dla mieszkańców i turystów m.in. stadion miejski, hala widowiskowo-sportowa, boiska wielofunkcyjne, boiska do koszykówki, boiska Orlik, skatepark, place zabaw, teren rowerowy, nordic walking,

² Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Nidzica na lata 2021-2025

szlaki turystyczne.

Na terenie Nidzicy jednostką, która realizuje zadania własne Gminy w zakresie kultury fizycznej, sportu, obsługi terenów rekreacyjnych i urządzeń sportowych oraz zadań zleconych Gminie w tym zakresie jest Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji w Nidzicy. MOSiR wspiera organizacyjnie i merytorycznie wiele przedsięwzięć sportowych i innych organizowanych przez stowarzyszenia i podmioty współpracujące z MOSiR. Dodatkowo w obiektach Ośrodka odbywają się uroczystości gminne, szkolne i okolicznościowe.

Ponadto na terenie Gminy funkcjonują kluby, stowarzyszenia sportowe i Miejsko-Gminny Szkolny Związek Sportowy, których celem działalności jest krzewienie i rozwijanie sportu, kształtowanie pozytywnych cech charakteru i osobowości poprzez uczestnictwo w realizacji zadań sportowych, integrowanie środowisk młodzieży na terenie swego działania oraz uczestniczenie w imprezach sportowych organizowanych na terenie samorządu gminnego oraz poza nim.

Wniosek nr 10 Gmina Nidzica ma możliwości do rozwoju funkcji rekreacyjnej i turystycznej w oparciu o zasoby przyrodnicze, kulturowe i krajobrazowe. Atrakcją turystyczną o skali ponadlokalnej jest Zamek krzyżacki w Nidzicy. Jednakże wg respondentów ankiety, atrakcje turystyczne są zbyt słabo wyeksponowane.

Wniosek nr 11 Gmina Nidzica realizuje zadania w zakresie rozwoju społeczeństwa informacyjnego (projekty np.: *Przyjazny Cyfrowy Urząd w Nidzicy*, *Akademia kompetencji cyfrowych dla mieszkańców Gminy Nidzica*). Ponadto projekt Zdalna Szkoła+ w Gminie Nidzica jest odpowiedzią na sytuację szkolnictwa, w związku występującym na terenie Polski zagrożeniem epidemicznym spowodowanym Covid-19 w 2020 r. Zamknięcie placówek oświatowych na wiele tygodni wymusiło nowe zasady prowadzenia zajęć edukacyjnych. Gmina Nidzica wychodząc naprzeciw oczekiwaniom, uzyskała dofinansowanie na zakup 80 szt. laptopów dla szkół do nauki zdalnej. Działanie to miało na celu przeciwdziałanie wykluczeniu cyfrowemu najbardziej potrzebujących dzieci wielodzietnych rodzin.

W 2024 r. wprowadzono usługę e-doręczenia, dzięki której dokumenty urzędowe w Urzędzie Miejskim w Nidzicy oraz jednostkach podległych mogą być dostarczane drogą elektroniczną z zachowaniem pełnej poufności i bezpieczeństwa, zgodnie z obowiązującym prawem.

Wniosek nr 12 Predyspozycje miasta Nidzicy do rozwinięcia ponadlokalnych (powiatowych) funkcji turystycznych i usługowych w zakresie: oświaty,

zdrowia, kultury, bezpieczeństwa publicznego, opieki społecznej, usług cywilizacyjnych oraz usług otoczenia biznesu, a także obsługi ruchu turystycznego.

Nidzica jako stolicą powiatu i jako stosunkowo duży ośrodek miejski posiada atrakcyjną ofertę dla mieszkańców ościennych miejscowości oraz gmin (jest to bardzo ważny zasób). Jest to związane ze znajdującymi się na terenie gminy instytucjami takimi jak szkoły średnie, szpital, obiekty kultury, dworzec kolejowy, obiekty handlowe i usługowe etc. Wymienione instytucje stanowią istotny punkt odniesienia dla mieszkańców sąsiednich miejscowości oraz powiatu.

Natomiast zauważalne są dość wyraźne zróżnicowanie cywilizacyjne między miastem a wsią (braki w infrastrukturze technicznej i społecznej – przychodnie, przedszkola, ośrodki kultury, infrastruktura sportowa).

Sfera gospodarcza

W ramach analizy sfery gospodarczej w Diagnozie szczegółowo opisano:

- przedsiębiorczość
- rynek pracy
- atrakcyjność inwestycyjna
- finanse

Na podstawie *Diagnozy społeczno-gospodarczego Gminy Nidzica* oraz spotkań z interesariuszami sformułowano następujące wnioski:

Wniosek nr 1 Gminy Nidzica usytuowana jest wśród gmin o najwyższej dynamice rozwoju w województwie warmińsko-mazurskim.

Przedsiębiorczość jest istotnym czynnikiem przeciwdziałającym niekorzystnym procesom społeczno-ekonomicznym, takim jak bezrobocie, wykluczenie, marginalizacja. Choć występuje rosnący trend przedsiębiorczości mieszkańców Gminy Nidzica, to jednak na tle województwa i Polski wskaźniki są na niższym poziomie.

Wniosek nr 2 Gmina Nidzica stanowi atrakcyjny rynek pracy dla mieszkańców Gminy i okolicznych gmin. Najwięcej osób pracuje w przemyśle i budownictwie oraz w sektorze usługowym.

Wniosek nr 3 Liczba osób bezrobotnych ma trend malejący. Wskaźnik *udział osób bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym* w gminie Nidzica wynosił w 2023 roku 3,5 proc. W okresie 2016-2023 zaobserwowano spadek stopy bezrobocia w powiecie nidzickim o 4,7 pkt. proc.

Wniosek nr 4 Potencjał gospodarczy Nidzicy jest związany ze zwiększaniem

dostępności i atrakcyjności terenów inwestycyjnych. W mieście znajduje się Warmińsko-Mazurska Specjalna Strefa Ekonomiczna Podstrefa Nidzica. Podstrefa Nidzica to jeden z najprężniej rozwijających się obszarów Warmińsko-Mazurskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej. Znajduje się on w pobliżu drogi ekspresowej S7 oraz w odległości 56 kilometrów od lotniska w Szymanach.

Respondenci ankiety wskazali na potrzebę rozbudowy strefy ekonomicznej wraz z infrastrukturą lub stworzenie nowej strefy przedsiębiorczości, co może przyczynić się do przyciągnięcia nowych przedsiębiorstw i stworzenia nowych miejsc pracy.

Ważnym czynnikiem atrakcyjności inwestycyjnej jest wysokość pomocy publicznej, która w województwie warmińsko-mazurskim wynosi do 70 proc. kosztów kwalifikowanych. Rywalizacja regionów jest większa, odkąd trzy lata temu Polska stała się jedną strefą ekonomiczną, bez podziału na tereny inwestycyjne.

Wniosek nr 5

Ważnymi obszarami rozwoju przedsiębiorczości w gminie jest nowo powstająca strefa ekonomiczna - Park Przemysłowy (Nidzica Industrial Park), znajdujący się przy węźle Nidzica Południe. Powierzchnia Strefy to 114 ha z przeznaczeniem dla przedsiębiorstw przemysłowych i magazynów logistycznych.

Nowa strefa przemysłowa będzie wspierała ochronę środowiska, ponieważ hale będą zasilane z OZE. Obok będzie znajdowała się farma fotowoltaiczna na powierzchni 60 ha. Ponadto Gmina ma do dyspozycji 5 wiatraków znajdujących się na jej terenie oraz 24 na sąsiedniej).

Wniosek nr 6

Możliwości rozwoju Gminy Nidzica uwarunkowane są wieloma czynnikami, wśród których istotne znaczenie to posiadane środki finansowe. Zdolność władz Gminy do inwestowania związana jest głównie ze strukturą wydatków i dochodów budżetowych i to one kształtują warunki życia mieszkańców, a także wytyczają długofalowe kierunki rozwoju regionu. W latach 2014-2020 Gmina Nidzica realizowała kilkadziesiąt zadań i projektów. Realizacja wszystkich inwestycji nie doszłaby do skutku, gdyby nie zewnętrzne źródła finansowania, z których korzystają władze samorządowe. W perspektywie finansowej 2014-2020 Gmina Nidzica pozyskała ponad 60 mln złotych. Jednakże poziom zadłużenia Gminy jest bezpieczny i nie przekracza poziomu zadłużenia dopuszczonego ustawą o finansach publicznych (60%).

1.2. Analiza SWOT

Analiza SWOT jest powszechną wykorzystywaną w jednostkach administracji publicznej metodą diagnostyczną. Pozwala ona porównać silne i słabe strony jednostki wynikające z otoczenia wewnętrznego, czyli możliwości rozwoju i obszary problemowe z szansami i zagrożeniami dla rozwoju płynącymi z otoczenia zewnętrznego. Poniższą analizę dokonano w oparciu o:

- opis charakterystyki Gminy,
- wyniki *Diagnozy społeczno-gospodarczej Gminy Nidzica* opracowanej w oparciu o dane statystyczne Banku danych Lokalnych, dokumenty wewnętrzne Gminy oraz ankiety i innych źródeł zewnętrznych,
- konsultacje społeczne (warsztaty z przedstawicielami Urzędu Miejskiego i jednostek podległych oraz z mieszkańcami, ankiety, rozmowy indywidualne z przedstawicielami Urzędu Miejskiego w Nidzicy).

Tabela 2. Analiza SWOT

SILNE STRONY	SŁABE STRONY
Dostępność komunikacyjna (kolej, drogi, bliskość lotniska, z innymi miejscowościami i regionami komunikacja publiczna)	Niekorzystne warunki dla rozwoju osadnictwa w mieście (tereny podmokłe i słabonośne)
Dobra atrakcyjność osadnicza (wysoki procent nowych budynków mieszkalnych)	Niewystarczające zasoby mieszkaniowe i tereny przeznaczone pod mieszkalnictwo
Wysokie walory przyrodnicze (rezerваты przyrody, OChK, Natura 2000, pomniki przyrody)	Niezadowalający stan techniczny dróg
Zdiagnozowane problemy klimatyczne	Braki w sieci wodno-kanalizacyjnej, przede wszystkim na terenach wiejskich
Realizacja założeń Programu Ochrony Środowiska (systemowe rozwiązania w dziedzinie gospodarki niskoemisyjnej)	Pogarszający się stan techniczny istniejącej sieci kanalizacyjno-wodociągowej
Funkcjonowanie na terenie Nidzicy placówek społecznych (Ośrodek Szkolno-Wychowawczy, poradnia psychologiczno-pedagogiczna Ośrodek Wczesnej Interwencji (OWI), Ośrodek Rehabilitacyjno-Edukacyjno-Wychowawczy (OREW))	Sezonowe zanieczyszczenia (piece)
Stosunkowy dobry dostęp do podstawowej opieki zdrowotnej (przychodnie, ZOZ)	Brak aktualnych danych jakości wód powierzchniowych pozwalający na zaplanowanie zadań przez Gminę
Wysoka aktywność opieki społecznej	Brak żłobka na terenie miasta Nidzica
	Niższe wyniki egzaminów uczniów w porównaniu z wynikami dla Polski i województwa warmińsko-mazurskiego
	Stosunkowo niskie dochody mieszkańców
	Duże rozproszenie, które utrudnia zapewnienie jednakowego poziomu usług społecznych
	Wykluczenie komunikacyjne mieszkańców

(projekty MOPS, Domy Pomocy Społecznej, Dzienny Dom Pomocy, Środowiskowy Dom Samopomocy, Klub Seniora + , Klub Integracji Społecznej, Poradnia Uzależnień i Współuzależnienia, 12 świetlic środowiskowych i 3 świetlice socjoterapeutyczne, placówki Polskiego Stowarzyszenia na rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelktualną Koło w Nidzicy (PSONI), Ośrodek Wczesnej Interwencji (OWI), Ośrodek Rehabilitacyjno-Edukacyjno-Wychowawczy (OREW) Warsztat Terapii Zajęciowej (WTZ), Zakład Aktywności Zawodowej (ZAZ), Placówka Wsparcia Dziennego)) Istniejąca baza sportowa (Stadion Miejski, skatepark, boiska Orlik, place zabaw) Zróżnicowana oferta kulturalna (Ośrodek Kultury, 5 bibliotek, wydarzenia, koncerty) Potencjał turystyczny (zabytki, szlaki tematyczne i edukacyjne, szlaki rowerowe i kajakowe, Garncarska Wioska) Aktywność społeczeństwa (Młodzieżowa Rada Miejska, Miejska Rada Seniorów, Nidzicki Uniwersytet Trzeciego Wieku, wysoka aktywność klubów sportowych, współpraca z organizacjami pozarządowymi, frekwencja wyborcza, aktywność nieformalnych grup społecznych) Partnerskie relacje z innymi miastami np. Cittaslow Prężnie rozwijająca się Warmińsko-Mazurska Specjalna Strefa Ekonomiczna - Podstrefa Nidzica Możliwości inwestycyjne Sprawna obsługa inwestora Spadek bezrobocia w powiecie (4,7 pkt.	Gminy Niewystarczająca baza noclegowa dla rozwoju turystyki Mała zróżnicowana baza gastronomiczna Ograniczona dostępność do punktów publicznych dla osób ze szczególnymi potrzebami Braki w infrastrukturze sportowej przy placówkach oświatowych Braki w infrastrukturze wysokiej jakości odpowiedniej do organizacji imprez Spadający poziom czytelnictwa Brak odpowiednich warunków lokalowych dla instytucji kultury Brak funduszy na ofertę sportowo-kulturalną Potrzeba modernizacji bazy i rozbudowy bazy sportowej Brak oferty zajęć pozalekcyjnych na obszarach wiejskich Niski stopień przedsiębiorczości mieszkańców Niski procent powierzchni pokrytych miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego Brak uzbrojonych terenów inwestycyjnych Ograniczony rynek pracy Brak wykwalifikowanych pracowników Wykluczenie cyfrowe Ograniczenia środowiskowe do prowadzenia działalności gospodarczej
--	---

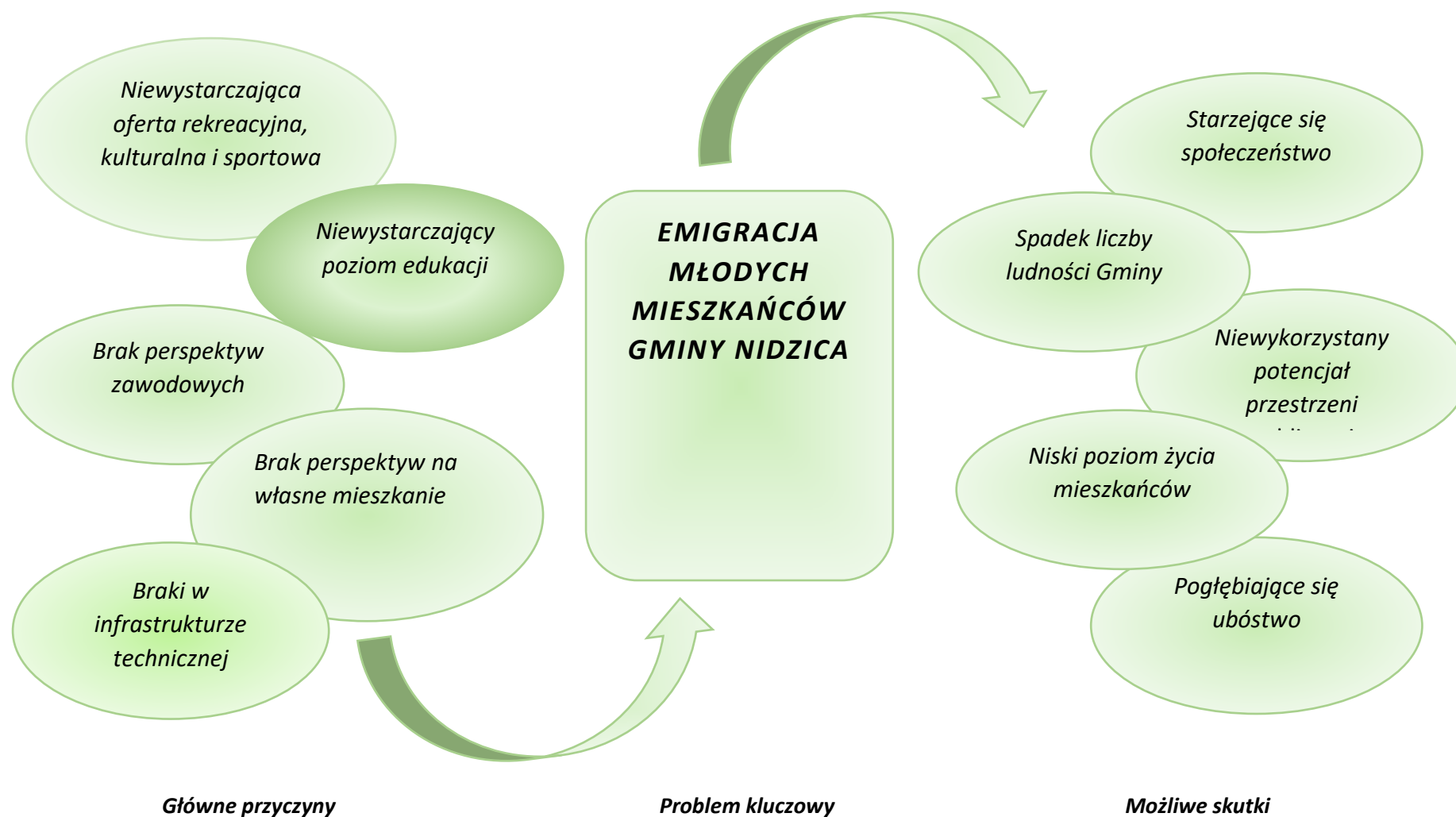
proc. w okresie 2016-2023) Umiejętność podmiotów w pozyskiwaniu funduszy unijnych Silne marki przedsiębiorstw działające na terenie Gminy	
S Z A N S E	Z A G R O Ź E N I A
Rozwój gospodarczy związany z powstawaniem na terenach gminnych nowych przedsiębiorstw Wzrost świadomości ekologicznej społeczeństwa Polityka prorodzinna państwa Systematyczny wzrost jakości życia społecznego Dostępność funduszy unijnych na cele społeczne Położenie przy S7 Wzrastająca aktywność przedsiębiorcza społeczeństwa Dostępność środków unijnych na rozwój przedsiębiorczości Rozwój technologii komunikacyjnych umożliwiający rozwój firm pracujących zdalnie	Ograniczenia dostępności do infrastruktury energetycznej Negatywne trendy demograficzne (starzejące się społeczeństwo, ujemny przyrost naturalny, ujemne saldo migracji) Wzrost problemów społecznych wynikających z pandemii COVID-19 Mało elastyczny system kształcenia zawodowego w Polsce Problemy finansowe publicznej służby zdrowia i związane z tym problemy z dostępnością usług Brak dostępności długofalowego wsparcia psychologicznej dla dzieci i młodzieży Braki systemowe w opiece nad osobami samotnie mieszkającymi wymagającymi wsparcia i pomocy Emigracja zarobkowa (spadek atrakcyjności zarobkowej) Konkurencyjność większych miejscowości Brak zagwarantowanych środków w nowej perspektywie finansowej 2021-2027 i ograniczona ich dostępność Częste zmiany przepisów prawnych dot. prowadzenia działalności Rosnące obciążenie fiskalne przedsiębiorców Rosnąca inflacja Ograniczenie (instytucjonalne, prawne, infrastrukturalne itp.) możliwości rozwoju zabudowy mieszkaniowej

Źródło: opracowanie własne

1.3. Drzewo problemów

Drzewo problemów powstało na podstawie *Diagnozy społeczno-gospodarczej Gminy Nidzica*, wniosków z *Diagnozy* zamieszczonej w niniejszym dokumencie w podrozdziale 1.1. *Wnioski z analizy społeczno-gospodarczej* oraz analizy SWOT.

Schemat 1. Drzewo problemów

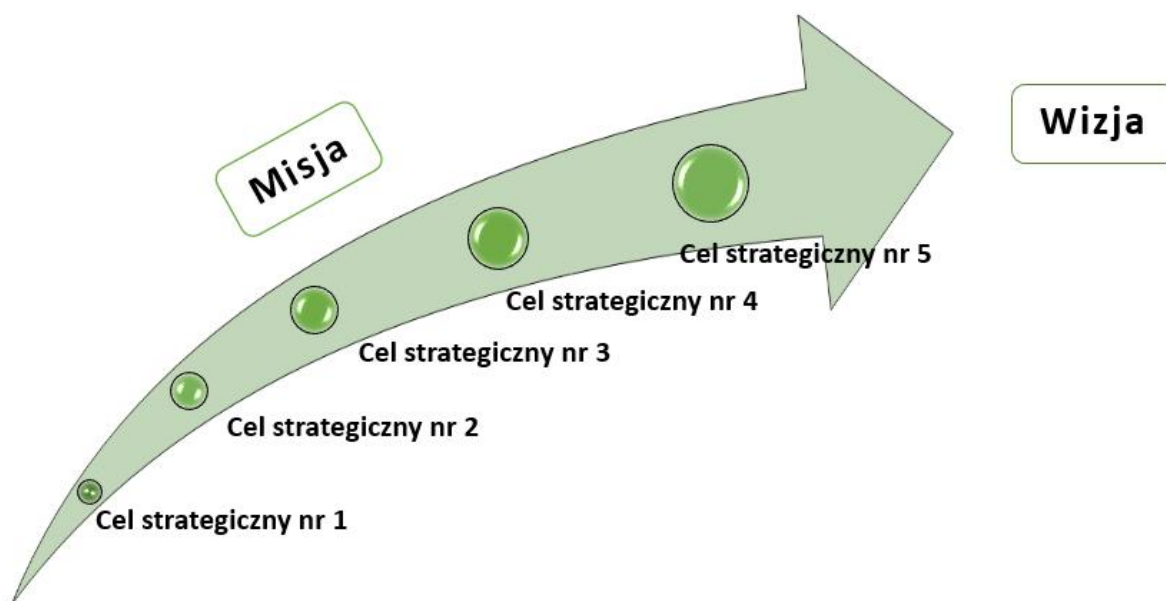
Źródło: opracowanie własne

2. Rozwój strategiczny Gminy Nidzica

Programowanie rozwoju to kluczowy element i podstawa zarządzania rozwojem lokalnym, pod którym to pojęciem rozumiemy zespół skoordynowanych działań podejmowanych przez gminy, zmierzających do realizacji wcześniej określonych (sformułowanych) celów. W procesie zarządzania rozwojem lokalnym istotną rolę odgrywa samorząd, pełniąc funkcje koordynacyjne i organizacyjne, w tym w zakresie współpracy interesariuszy (aktorów rozwoju lokalnego).³

Opracowana *Strategia* jest dokumentem o wyrazistej, logicznej strukturze:

Schemat 2. Schemat rozwoju strategicznego

Źródło: opracowanie własne

Najważniejszym, wyjściowym elementem jest wizja gminy, która określa pożądany przez mieszkańców jej wizerunek w perspektywie najbliższych lat. Po przeprowadzeniu analizy sytuacji społeczno-gospodarczej w oparciu o dane statystyczne i dokumenty oraz materiały Urzędu Miejskiego w Nidzicy, a następnie po uwzględnieniu wyników analizy SWOT, zostały zaproponowane pięć celów strategicznych. Cele strategiczne będą osiągnięte poprzez realizację celów operacyjnych i wskazanych kierunków działań.

Wyznaczone cele, a następnie kierunki działań powinny odpowiadać na potrzeby rozwojowe Gminy i rozwiązywać najważniejsze problemy. Ważnym aspektem wyznaczania celów jest wzmocnienie potencjału lokalnego i wykorzystywanie zasobów własnych, jak również szans pojawiających się w otoczeniu.

Realizacja zakładanych celów spowoduje zmiany w sferze społecznej, gospodarczej i przestrzennej o charakterze ilościowym, ale przede wszystkim jakościowym.

³ Internet <https://samorzad.nid.pl>, 17.08.2021

2.1. Wizja rozwoju Gminy Nidzica

Wizja JST rozumiana jako docelowy obraz danej jednostki w przyszłości. Jest to marzenie o lepszej przyszłości, stan pożądany i oczekiwany, do spełnienia którego będą dążyć wdrażający strategię. Wyzwaniem dla zarządzających rozwojem będzie skupienie wokół wizji różnych grup interesariuszy.⁴

Niniejszy dokument ukazuje Gminę Nidzica w perspektywie do roku 2030, zmienioną poprzez realizację przyjętych celów i kierunków działań.

Dla celów niniejszej Strategii wyznaczono wizję dla Gminy Nidzica:

WYSOKA JAKOŚĆ ŻYCIA MIESZKAŃCÓW GMINY NIDZICA POPRZEZ:

- dobrze płatne i stabilne miejsca pracy;
- rozwój mieszkalnictwa;
- dobry poziom edukacji: powstanie żłobka publicznego, dostępność opieki przedszkolnej i inwestycje oświatowe;
- różnorodna oferta kulturalna i sportowa dedykowana wszystkim grupom odbiorców;
- spójna polityka senioralna;
- ochrona środowiska, edukacja ekologiczna i zabezpieczona opieka nad zwierzętami;
- samowystarczalność energetyczna;
- dostępność komunikacyjna.

Misją Gminy jako podstawowej jednostki samorządu terytorialnego jest odpowiadanie za wszystkie sprawy o zasięgu lokalnym, które – zgodnie z założeniami ustawy o samorządzie gminnym – mogą się przysłużyć „zaspokojeniu zbiorowych potrzeb wspólnoty” (...) Zgodnie z art. 1 ust. 1 ustawy o samorządzie gminnym oraz art. 16 ust. 1 Konstytucji RP mieszkańcy gminy tworzą z mocy prawa wspólnotę samorządową.⁵ Misją Gminy Nidzica jest:

MIESZKAŃCY PRZED WSZYSTKIM

⁴ 2BA doradztwo strategiczne – Agnieszka Nowak – Leszek Nowak, Zarządzanie strategiczne rozwojem gospodarczym

⁵ Samorząd terytorialny w pigułce. System samorządu w Polsce

2.2. Cel główny, cele strategiczne i operacyjne, kierunki działań i wskaźniki osiągnięcia celów

Na podstawie diagnozy sytuacji społeczno-gospodarczej oraz przestrzennej Gminy Nidzica, która została uzupełniona o wyniki badania ankietowego oraz dane zebrane na spotkaniach, wyznaczono obszary strategiczne rozwoju Gminy, które wymagają poprawy bądź dodatkowego impulsu rozwojowego.

Wyznaczono cel główny *Strategii*, który będzie realizowany poprzez cele strategiczne, które określono dla każdej z czterech analizowanych w *Diagnozie* sfer, tj.:

- przestrzennej,
- społecznej,
- gospodarczej,
- środowiskowej.

ROZWÓJ SPOŁECZNO-GOSPODARCZY GMINY NIDZICA ZAPEWNIAJĄCY POPRAWĘ JAKOŚCI ŻYCIA JEJ MIESZKAŃCÓW

Wyznaczone cele strategiczne Gminy Nidzica są od siebie zależne i wzajemnie się przenikają. Zaplanowane działania w sferze gospodarczej i społecznej będą realizowane z zachowaniem ładu przestrzennego. Ponadto działania te wpłyną na poprawę jakości życia mieszkańców oraz zwiększenie atrakcyjności osadniczej Gminy. Natomiast efektem realizacji celów związanych z rozbudową infrastruktury technicznej będzie rozwój społeczny, gospodarczy oraz poprawa jakości środowiska przyrodniczego. Realizacja celów i kierunków działań będzie przybliżała do osiągnięcia pożądanego statusu rozwoju Gminy, określonego w jej wizji.

Schemat 3. Cele szczegółowe i operacyjne Strategii Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Gminy Nidzica na lata 2022-2030

Cel I. Podnoszenie jakości infrastruktury publicznej

Pierwszy cel rozwojowy odwołuje się do kreowania atrakcyjności Gminy, która odnosi się do kwestii zagospodarowania przestrzeni publicznej. Gmina powinna zapewnić swoim mieszkańcom takie warunki, aby czuli się bezpiecznie i usatysfakcjonowani z oferty społecznej, skierowanej do wszystkich grup wiekowych. Dlatego też Gmina Nidzica będzie zagospodarowała przestrzeń publiczną, w tym będzie realizowała inwestycję polegającą na rewitalizacji Parku Gregoriovusa. Działanie to będzie polegać na przewróceniu parkowi należnych mu funkcji rekreacyjnych i społecznych oraz podniesienie jego atrakcyjności funkcjonalnej i estetycznej z zachowaniem jego regionalnego dziedzictwa naturalnego. Projekt będzie służył różnym grupom społeczności lokalnej. Zagospodarowanie przestrzeni publicznej zwiększy potencjał turystyczny Gminy oparty na zasobach naturalnych. Poprawa estetyki przestrzeni Gminy Nidzica odbywać się będzie poprzez dbanie o miejsca i obiekty stanowiące lokalne dziedzictwo kulturowe i historyczne poprzez adaptację dawnego budynku Archiwum Państwowego, XIV-wiecznych zdegradowanych i nieużytkowanych obiektów w mieście.

Również ważnym działaniem władz samorządowych jest zatrzymywanie młodych mieszkańców Gminy oraz przyciąganie wykwalifikowanej kadry poprzez zagwarantowanie atrakcyjności osiedleńczej m.in. budowanie osiedli mieszkaniowych, budowanie i modernizację dróg oraz zapewnienie atrakcyjnych miejsc pracy. Dlatego też wyzwaniem Gminy na najbliższą dekadę będzie zatrzymanie mieszkańców poprzez realizację przedsięwzięć poprawiających atrakcyjność osiedleńczą Gminy.

Szczególny wpływ na rozwój Gminy ma układ komunikacyjny i powiązania drogowe z większymi miastami. Natomiast jakość i stan infrastruktury drogowej wpływa na bezpieczeństwo i komfort zamieszkania. Sieć drogowa na terenie Gminy Nidzica będzie sukcesywnie rozbudowywana i modernizowana, co wpłynie na wzrost komfortu jej użytkowania. Ponadto Gmina będzie dążyć do poprawy jakości dróg powiatowych. Osiągnięciu tego celu służyć będzie współpraca z Zarządami Dróg Powiatowych i Wojewódzkich. Poprawie bezpieczeństwa użytkowników gminnych dróg służyć będzie również budowa oświetlenia drogowego.

Ważnym zadaniem Gminy Nidzica będzie kontynuacja poprawy bezpieczeństwa mieszkańców poprzez m.in. poprawę funkcjonowania Ochotniczej Straży Pożarnej we Frąknowie oraz usuwanie barier architektonicznych w budynkach publicznych i na drogach.

Powyższe cele operacyjne stanowiąc będą podstawę do realizacji konkretnych działań, które zamieszczono w tabeli poniżej.

Tabela 3. Cel strategiczny nr 1

CEL STRATEGICZNY I			
PODNOSZENIE JAKOŚCI INFRASTRUKTURY PUBLICZNEJ			
CEL OPERACYJNY	KIERUNKI DZIAŁAŃ	OCZEKIWANE REZULTATY PLANOWANYCH DZIAŁAŃ	WSKAŹNIKI OSIĄGNIĘCIA REZULTATÓW DZIAŁAŃ
1.1. Zagospodarowanie pustych przestrzeni i obiektów, w tym na cele mieszkaniowe	Sukcesywne sporządzanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego w celu objęcia nimi jak największego obszaru Gminy Poprawa jakości, funkcjonalności i dostępności istniejących przestrzeni publicznych Przebudowa obiektów i przestrzeni publicznych Ochrona zabytków Budowanie osiedli mieszkaniowych Zagospodarowanie terenów zielonych	rozwój zabudowy mieszkaniowej z zachowaniem ładu przestrzennego zwiększenie funkcjonalności przestrzeni poprawa estetyki i funkcjonalności reprezentatywnych obiektów gminnych	Stopień pokrycia miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego powierzchni Gminy [%] Liczba miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego uwzględniających zasady zrównoważonego rozwoju [szt.] Liczba obiektów i miejsc o znaczeniu kulturowym poddanych renowacji [szt.] Liczba nowo wybudowanych budynków [szt.]

CEL OPERACYJNY	KIERUNKI DZIAŁAŃ	OCZEKIWANE REZULTATY PLANOWANYCH DZIAŁAŃ	WSKAŹNIKI OSIĄGNIĘCIA REZULTATÓW DZIAŁAŃ
1.2. Rozbudowa infrastruktury rekreacyjnej	Budowa ścieżek pieszych i rowerowych oraz oznakowanie tras rowerowych Budowa, rozbudowa i modernizacja infrastruktury rekreacyjnej i wypoczynkowej (m.in. parki, plaże)	poprawa oferty turystycznej i rekreacyjnej Gminy poprawa aktywności fizycznej mieszkańców poszerzenie oferty spędzania czasu wolnego mieszkańców Gminy o charakterze rekreacyjno-wypoczynkowej	Liczba nowych i modernizowanych obiektów rekreacyjnych [szt.] Długość wybudowanych ścieżek pieszych i rowerowych [km]
1.3. Poprawa infrastruktury drogowej	Budowa i modernizacja dróg gminnych Budowa, rozbudowa i modernizacja chodników, oświetlenia, parkingów Objęcie monitoringiem miejsc szczególnie niebezpiecznych Spójny system komunikacji rowerowej	poprawa estetyki przestrzeni rozbudowa sieci drogowej na terenie Gminy podnoszenie bezpieczeństwa drogowego poprawa stanu jakości dróg na terenie Gminy poprawa bezpieczeństwa pieszych poprzez rozbudowę oświetlenia i chodników przy kluczowych odcinkach dróg rozbudowa sieci tras rowerowych zachęcenie mieszkańców do korzystania z transportu rowerowego	Długość rozbudowanych dróg [km] Długość wybudowanych ścieżek rowerowych [km] Długość wybudowanych chodników [km] Liczba wybudowanych punktów oświetleniowych [szt.] Liczba powstałych punktów monitoringu [szt.]

CEL OPERACYJNY	KIERUNKI DZIAŁAŃ	OCZEKIWANE REZULTATY PLANOWANYCH DZIAŁAŃ	WSKAŹNIKI OSIĄGNIĘCIA REZULTATÓW DZIAŁAŃ
1.4. Poprawa bezpieczeństwa mieszkańców	Poprawa funkcjonowania OSP Usunięcie barier architektonicznych w budynkach publicznych i na drogach Objęcie monitoringiem miejsc szczególnie niebezpiecznych	poprawa bezpieczeństwa mieszkańców włączenie społeczne osób starszych i z niepełnosprawnościami	Liczba wspartych jednostek OSP [szt.] Liczba usuniętych barier architektonicznych [szt.] Liczba powstałych punktów monitoringu [szt.]

Źródło: opracowanie własne

Cel II. Wysoki poziom zabezpieczenia środowiska

Jednym z najważniejszych wyzwań stojących przed gminami jest zapewnienie odpowiedniego poziomu ochrony środowiska naturalnego. Jego jakość wpływa na postrzeganie Gminy wśród mieszkańców jako miejsca do życia, odwiedzających i turystów jako miejsca do wypoczynku.

Według *Niskiej Emisji – Przewodnika* (2017 roku) Polska jest krajem, który posiada najbardziej zanieczyszczone powietrze w całej Unii Europejskiej – normy dla rakotwórczego benzo(a)pirenu są przekraczane w skali kraju o 500 proc. Wraz z Bułgarią, Polska “prowadzi” również pod względem zanieczyszczenia pyłami P10 i PM2.5. Władze samorządowe powinny realizować zadania w celu minimalizacji zanieczyszczeń do powietrza, w tym termomodernizację budynków, wymianą pieców, większe wykorzystywanie OZE.

Istotnym elementem zapewniający odpowiedni poziom jakości życia mieszkańców jest infrastruktura techniczna, w tym rozbudowa infrastruktury wodno-kanalizacyjnej, która również wpłynie na poprawę jakości wód powierzchniowych i podziemnych.

Kolejnym ważnym zadaniem nie tylko Gminy, ale również przedsiębiorców działających na terenie Gminy jest rozwój gospodarki o obiegu zamkniętym, która jest koncepcją zmierzającą do racjonalnego wykorzystania zasobów i ograniczenia negatywnego oddziaływania na środowisko wytwarzanych produktów, które - podobnie jak materiały oraz surowce - powinny pozostawać w gospodarce tak długo, jak jest to możliwe, a wytwarzanie odpadów powinno być jak najbardziej zminimalizowane.

Ważnym działaniem Gminy jest promowanie postaw proekologicznych wśród dzieci, młodzieży i dorosłych poprzez organizację konkursów i innych wydarzeń propagujących ochronę środowiska.

Powyższe cele operacyjne stanowiąc będą podstawę do realizacji konkretnych działań, które zamieszczono w tabeli poniżej.

Tabela 4. Cel strategiczny nr 2

CEL STRATEGICZNY II			
WYSOKI POZIOM ZABEZPIECZENIA ŚRODOWISKA			
CEL OPERACYJNY	KIERUNKI DZIAŁAŃ	OCZEKIWANE REZULTATY PLANOWANYCH DZIAŁAŃ	WSKAŹNIKI OSIĄGNIĘCIA REZULTATÓW DZIAŁAŃ
2.1. Wysoka jakość powietrza	Wymiana źródeł ciepła na proekologiczne Utworzenie sieci punktów pomiarowych/zakup urządzeń monitorujących jakość powietrza na obszarze Gminy Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej Wspieranie rozwoju transportu rowerowego oraz wdrażanie rozwiązań na rzecz jego integracji z miejskimi systemami transportowymi Rozwój komunikacji publicznej i stworzenie zintegrowanego systemu komunikacji miejskiej mającego na celu przesiadkę z	zabezpieczenie Gminy przed negatywnymi skutkami zmian klimatycznych stała kontrola jakości powietrza atmosferycznego ograniczenie emisji szkodliwych substancji do atmosfery z tradycyjnych źródeł ciepła poprawa efektywności energetycznej budynków zwiększenie liczby gospodarstw domowych ogrzewanych niskoemisyjnymi źródłami ciepła ograniczenie wpływu działalności człowieka na środowisko przyrodnicze Gminy	Liczba zmodernizowanych źródeł ciepła [szt.] Liczba i moc wykorzystywanych na terenie gminy nowych ekologicznych źródeł energii [szt.] Liczba obiektów poddanych termomodernizacji [szt.] Szacowany spadek emisji gazów cieplarnianych [Mg CO₂/rok] Ilość zaoszczędzonej energii elektrycznej [MWh/rok] Ilość zaoszczędzonej energii cieplnej [GJ/rok]

CEL OPERACYJNY	KIERUNKI DZIAŁAŃ	OCZEKIWANE REZULTATY PLANOWANYCH DZIAŁAŃ	WSKAŹNIKI OSIĄGNIĘCIA REZULTATÓW DZIAŁAŃ
	samochodów na rzecz transportu zbiorowego Promowanie postaw proekologicznych wśród dzieci, młodzieży i dorosłych poprzez organizację konkursów i innych wydarzeń propagujących ochronę środowiska		
2.2. Rozwój gospodarki opartej na OZE	Budowa instalacji odnawialnych źródeł energii na terenie Gminy Nidzica Wspieranie inwestycji mających na celu zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii Promowanie postaw proekologicznych wśród dzieci, młodzieży i dorosłych poprzez organizację konkursów i innych wydarzeń propagujących ochronę środowiska i dobre praktyki	zwiększenie udziału energii pozyskiwanej ze źródeł odnawialnych zwiększenie świadomości mieszkańców w zakresie ochrony środowiska	Liczba nowych instalacji odnawialnych źródeł energii na terenie Gminy [szt.] Liczba wybudowanych jednostek wytwarzania energii cieplnej z OZE [szt.]

CEL OPERACYJNY	KIERUNKI DZIAŁAŃ	OCZEKIWANE REZULTATY PLANOWANYCH DZIAŁAŃ	WSKAŹNIKI OSIĄGNIĘCIA REZULTATÓW DZIAŁAŃ
2.3. Rozwój i modernizacja infrastruktury technicznej	Wysoka ochrona wód powierzchniowych, w tym przed zanieczyszczeniach pochodzącymi ze źródeł rolniczych Rozbudowa i modernizacja sieci wodno-kanalizacyjnej i kanalizacji deszczowej Skanalizowanie miejscowości wiejskich Rozbudowa i modernizacja oczyszczalni ścieków System wsparcia indywidualnej gospodarki wodno-ściekowej Modernizacja ujęć uzdatnia wody Budowa/rozbudowa/modernizacja sieci gazowej Rozwój sieci ciepłowniczej Rozbudowa biomasowego źródła ciepła Tworzenie warunków do rozbudowy szerokopasmowej sieci internetowej	polepszenie jakości istniejącej sieci wodociągowej i kanalizacyjne poprawa jakości wód powierzchniowych i podziemnych zwiększenie liczby osób korzystających z nowo wybudowanej infrastruktury technicznej ograniczenie problemu wykluczenia cyfrowego wśród mieszkańców Gminy zwiększenie świadomości mieszkańców w zakresie ochrony środowiska zwiększenie atrakcyjności inwestycyjnej Gminy	Długość rozbudowanej sieci wodociągowej [km] Długość rozbudowanej sieci kanalizacyjnej [km] Procent mieszkańców mających dostęp do sieci wodociągowej [%] Procent mieszkańców mających dostęp do sieci kanalizacyjnej [%] Liczba mieszkańców korzystających z dostępu do szerokopasmowego Internetu [osoba] Liczba przeprowadzonych wydarzeń proekologicznych w ciągu roku [szt.]

CEL OPERACYJNY	KIERUNKI DZIAŁAŃ	OCZEKIWANE REZULTATY PLANOWANYCH DZIAŁAŃ	WSKAŹNIKI OSIĄGNIĘCIA REZULTATÓW DZIAŁAŃ
	Kontrola postępowania w zakresie gromadzenia ścieków przez użytkowników Regularny wywóz nieczystości płynnych Prowadzenie ewidencji zbiorników bezodpływowych oraz przydomowych oczyszczalni ścieków Zwiększenie retencji wodnej na terenach rolniczych, leśnych i zurbanizowanych Wprowadzenie odpowiednich zapisów retencji wodnej w dokumentach planistycznych Przestrzeganie zasad Dobrej Praktyki Rolniczej Działania edukacyjne, promocyjne, propagujące i upowszechniające wiedzę o konieczności, celach, zasadach i sposobach oszczędnego użytkowania wody		

CEL OPERACYJNY	KIERUNKI DZIAŁAŃ	OCZEKIWANE REZULTATY PLANOWANYCH DZIAŁAŃ	WSKAŹNIKI OSIĄGNIĘCIA REZULTATÓW DZIAŁAŃ
	Edukacja mieszkańców miejscowości zlokalizowanych na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią		
2.4. Gospodarka odpadami w kierunku gospodarki w obiegu zamkniętym	Odbiór i zagospodarowanie odpadów komunalnych z nieruchomości zamieszkałych oraz z nieruchomości, na których znajdują się domki letniskowe Bieżąca likwidacja „dzikich wysypisk” Realizacja programu usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Nidzica Promowanie postaw proekologicznych wśród dzieci, młodzieży i dorosłych poprzez organizację konkursów i innych wydarzeń propagujących ochronę środowiska i dobre praktyki	zwiększenie efektywności systemu gospodarowania odpadami rozwój edukacji ekologicznej w zakresie gospodarki odpadami	Liczba zlikwidowanych dzikich wysypisk śmieci [szt.] Liczba działań edukacyjnych w obszarze gospodarki odpadami [szt.] Odpady zebrane selektywnie w ciągu roku [t]
2.5. Dobrostan zwierząt	Opieka nad zwierzętami bezdomnymi Opieka nad wolno żyjącymi kotami, w tym ich dokarmianie	opieka nad zwierzętami bezdomnymi pomoc w adopcji zwierząt	Liczba wykonanych usług kastracji i sterylizacji bezdomnych psów i kotów [szt.] Liczba zakupionej karmy dla

	odławianie bezdomnych zwierząt Ograniczenie populacji bezdomnych zwierząt poprzez sterylizację i kastrację psów i kotów Poszukiwanie właścicieli dla bezdomnych zwierząt Usypianie ślepych miotów Wskazanie gospodarstwa rolnego w celu zapewnienia miejsca dla zwierząt gospodarskich Zapewnienie całodobowej opieki weterynaryjnej w przypadkach zdarzeń drogowych z udziałem zwierząt		zwierząt [kg] Liczba zwierząt, którym zapewniono całodobową opieką [szt.]
--	--	--	---

Źródło: opracowanie własne

Cel III. Wysoka jakość kształcenia

Czynnikami poprawiającymi jakość życia mieszkańców jest również rozwój oferty edukacyjnej i podnoszenie jakości kształcenia młodych mieszkańców Gminy Nidzica poprzez zagwarantowanie miejsc w żłobku dzieci do lat trzech, ale również zwiększenia dostępności i zwiększenia jakości edukacji w przedszkolach.

Ponadto zadaniem Gminy jest dbałość o wysoki poziom nauczania, a także o warunki edukacji w tym infrastruktury dydaktycznej i sportowej dla wszystkich uczniów zarówno ze szkół miejskich, jak i wiejskich. Zwiększając jakość bazy edukacyjnej, zwiększy się możliwości organizacji zajęć dodatkowych i pozalekcyjnych o charakterze dydaktycznym i sportowym, a także zawodów, turniejów. Oferta pozalekcyjna powinna odpowiadać na obecne potrzeby uczniów, związane z nabywaniem kompetencji w szczególności językowych i cyfrowych.

Powyższe cele operacyjne stanowią będą podstawę do realizacji konkretnych działań, które zamieszczono w tabeli poniżej.

Tabela 5. Cel strategiczny nr 3

CEL STRATEGICZNY III WYSOKA JAKOŚĆ KSZTAŁCENIA			
CEL OPERACYJNY	KIERUNKI DZIAŁAŃ	OCZEKIWANE REZULTATY PLANOWANYCH DZIAŁAŃ	WSKAŹNIKI OSIĄGNIĘCIA REZULTATÓW DZIAŁAŃ
3.1. Dostępność opieki żłobkowej i przedszkolnej	Wspieranie różnych form opieki nad dziećmi do lat 3, rozwijanie oferty w zakresie opieki przedszkolnej Dostępność miejsc w placówkach przedszkolnych	wzrost liczby miejsc w placówkach opiekuńczych dzieci do 3 roku życia poprawa atrakcyjności oferty edukacyjnej na obszarze Gminy	Liczba utworzonych miejsc opieki nad dziećmi do lat 3 [szt.] Liczba doposażonych placówek edukacyjnych [szt.]
3.2. Podnoszenie poziomu edukacji	Doposażenie placówek oświatowych w niezbędny sprzęt, pomoce naukowe i nowocześniejsze narzędzia sprzyjające realizacji procesu kształcenia i rozwoju intelektualnego Udział placówek oświatowych w programach i projektach dotyczących edukacji oraz wychowania	wzrost potencjału kapitału ludzkiego poprawa atrakcyjności oferty edukacyjnej na obszarze Gminy poprawa jakości kształcenia w gminnych placówkach edukacyjnych zwiększenie atrakcyjności oferty zajęć pozalekcyjnych poprawa wyników kształcenia uczniów	Liczba doposażonych placówek edukacyjnych [szt.] Liczba dzieci uczestniczących w programach i projektach dotyczących edukacji oraz wychowania [osoba] Średnie wyniki nauczania w szkołach [%] Liczba osób korzystających z programów profilaktycznych [osoba]

CEL OPERACYJNY	KIERUNKI DZIAŁAŃ	OCZEKIWANE REZULTATY PLANOWANYCH DZIAŁAŃ	WSKAŹNIKI OSIĄGNIĘCIA REZULTATÓW DZIAŁAŃ
	Wsparcie systemu opieki psychologiczno-pedagogicznej Wsparcie uczniów o specjalnych potrzebach edukacyjnych Organizacja zajęć pozalekcyjnych Edukacja uczniów i młodzieży w zakresie rozwoju kreatywności, przedsiębiorczości i odpowiedzialności społecznej Dopasowanie oferty edukacyjnej szkół do lokalnego rynku pracy Realizacja programów profilaktycznych	wzrost kwalifikacji zawodowych mieszkańców spadek poziomu bezrobocia wzrost atrakcyjności osadniczej Gminy	
3.3. Dobra infrastruktura w oświacie	Poprawa infrastruktury edukacyjnej, w tym profesjonalne pracownie przedmiotowe Rozbudowa i modernizacja bazy sportowej	poprawa atrakcyjności oferty edukacyjnej na obszarze Gminy wzrost atrakcyjności osadniczej Gminy	Liczba wspartych jednostek oświatowych [szt.]

Źródło: opracowanie własne

Cel IV. Kultura i sport dla każdego

Dzieje Nidzicy sięgają XIV wieku, wybudowany wówczas zamek był siedzibą administracji krzyżackiej. Aktualnie jest to największy na Mazurach pokrzyżacki zamek o charakterze rezydencjalno - obronnym. Do najbardziej znanych i cyklicznych imprez w gminie należą: Dni Nidzicy, w czasie których, oprócz gwiazd piosenki i kabaretu można oglądać rycerzy walczących na miecze, włócznie i topory, Międzynarodowy Festiwal Fantastyki, Nidzickie Targi Rzemiosła, Regionalny Festiwal Potraw z Mięsa Drobiowego, czy Festiwal Muzyki Pozytywnej. Historyczno-przyrodnicze i kulturalne walory Ziemi Nidzickiej czynią z niej atrakcyjny teren dla miłośników turystyki i wypoczynku. Dla nich też powstały interesujące trasy widokowe, piesze i rowerowe oraz szlaki wodne.

W działalności domów, ośrodków kultury, klubów i świetlic łączna liczba organizowanych imprez wyraźnie zwiększyła się, w przypadku gminy Nidzicy niemal dwukrotnie w porównaniu do roku 2011. Najwięcej imprez w gminie Nidzica związana była z organizacją seansów filmowych oraz występów zespołów amatorskich i występów artystów i zespołów zawodowych.⁶

Gmina Nidzica będzie wzmacniała ofertę kulturalną poprzez przygotowanie odpowiedniej infrastruktury realizując np. przebudowę budynku kina Wenus.

W Gminie Nidzica działa sieć biblioteczna składająca się z biblioteki głównej i 4 filii bibliotecznych. Biblioteka posiada bardzo szeroką ofertę działań o charakterze edukacyjnym i kulturalnym, skierowaną do społeczności lokalnej. Prowadzi różne formy aktywności dla zróżnicowanych grup odbiorców, w tym działania dla seniorów, spotkania autorskie, warsztaty, szkolenia, konkursy, umożliwia lokalnej społeczności spotkania z teatrem i sztuką czytaną, a także ma cały wachlarz aktywności dla najmłodszych. Jest miejscem przyjaznym do spotkań, czytania i działania.

Ponadto Gmina będzie rozbudowywała infrastrukturę sportową poprzez np. przebudowę infrastruktury lekkoatletycznej i budowę boiska bocznego przy stadionie miejskim w Nidzicy.

Dopełnieniem działań podejmowanych w obszarze społecznym będzie integracja mieszkańców i ich zwiększenie poczucia tożsamości regionalnej poprzez współpracę i wspieranie organizacji pozarządowych, jak również wzmocnienie komunikacji z mieszkańcami.

Powyższe cele operacyjne stanowiąc będą podstawę do realizacji konkretnych działań, które zamieszczono w tabeli poniżej.

⁶ Strategia Rozwoju Nidzickiego Ośrodka Kultury na lata 2014-2022

Tabela 6. Cel strategiczny nr 4

CEL STRATEGICZNY IV			
KULTURA I SPORT DLA KAŻDEGO			
CEL OPERACYJNY	KIERUNKI DZIAŁAŃ	OCZEKIWANE REZULTATY PLANOWANYCH DZIAŁAŃ	WSKAŹNIKI OSIĄGNIĘCIA REZULTATÓW DZIAŁAŃ
4.1. Zapewnienie warunków do rozwoju oferty kulturalnej i sportowej	Rozbudowa i modernizacja infrastruktury kulturalnej dla mieszkańców (m.in. utworzenie muzeum, przebudowę kina, infrastruktura bibliotek) Stworzenie odpowiednich warunków lokalowych dla instytucji kultury Budowa nowych świetlic wiejskich Rozbudowa infrastruktury sportowej dla mieszkańców	poszerzenie oferty spędzania czasu wolnego integracja społeczna mieszkańców zwiększenie aktywności mieszkańców w wydarzeniach o różnym charakterze	Liczba nowych i zmodernizowanych obiektów kulturalnych [szt.] Liczba osób korzystających ze wspartej infrastruktury kulturalnej [liczba osób] Liczba nowych i zmodernizowanych obiektów sportowych [szt.] Liczba osób korzystających ze wspartej infrastruktury sportowej [liczba osób]
4.2. Zwiększenie dostępności i różnorodności oferty kulturalnej i sportowej	Organizacja imprez kulturalnych integrujących mieszkańców Wspieranie działań na rzecz dziedzictwa historycznego i kulturowego oraz aktywnego	poszerzenie oferty spędzania czasu wolnego integracja społeczna mieszkańców	Liczba imprez kulturalnych [szt.] Liczba osób uczestniczących w wydarzeniach kulturalnych [osoba] Liczba imprez sportowych [szt.]

CEL OPERACYJNY	KIERUNKI DZIAŁAŃ	OCZEKIWANE REZULTATY PLANOWANYCH DZIAŁAŃ	WSKAŹNIKI OSIĄGNIĘCIA REZULTATÓW DZIAŁAŃ
	uczestnictwa w kulturze Organizowanie imprez sportowych		
	Zwiększenie oferty sportowej dla dzieci i młodzieży nie zrzeszonych w klubach	zwiększenie aktywności mieszkańców w wydarzeniach o różnym charakterze wzmacnianie tożsamości społecznej i kulturowej mieszkańców promocja Gminy na zewnątrz	Liczba osób uczestniczących w imprezach sportowych [osoba]
4.3. Współpraca Gminy Nidzica z jednostkami pozarządowymi	Wzmocnienie współpracy z organizacjami pozarządowymi Podejmowanie działań zmierzających do zwiększenia poczucia tożsamości regionalnej mieszkańców Promocja działalności zespołów artystycznych / sportowych	integracja społeczna mieszkańców wzmacnianie tożsamości społecznej i kulturowej mieszkańców promocja Gminy na zewnątrz integracja mieszkańców zwiększenie udziału organizacji pozarządowych w realizacji zadań zleconych	Liczba przeprowadzonych działań wspierających organizacje społeczne [szt.] Liczba działających na obszarze Gminy stowarzyszeń, kół gospodyń wiejskich [szt.] Liczba zespołów artystycznych / sportowych [szt.]

Źródło: opracowanie własne

Cel V. Aktywni seniorzy

Aktywność i integracja społeczna seniorów stanowią niezwykle ważny i wymagający obszar dla *Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych*. Dzięki postępowi medycznemu żyjemy coraz dłużej, coraz dłużej chcemy być aktywni i korzystać z życia w pełni. Pomimo tego w starszych osobach często nie dostrzega się potencjału i korzyści płynących dla społeczności lokalnej, należy pamiętać, że to właśnie seniorzy dzięki swej wiedzy i życiowemu doświadczeniu mogą stanowić niezwykle cenne źródło nauki dla młodych pokoleń. Równie często projektując infrastrukturę rekreacyjną pomija się potrzeby osób starszych, co negatywnie wpływa na ich samopoczucie, a co za tym idzie – na ich odbiór przez resztę społeczeństwa. Należy kreować zupełnie nowy wizerunek osoby starszej – jako osoby aktywnej, sprawnej i będącej pełnoprawnym obywatelem Gminy.⁷

Gmina Nidzica za pomocą Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej będzie realizowała działania skierowane do seniorów zamieszkujących gminę Nidzicę poprzez m.in. wspieranie rozwoju aktywności i integracji społecznej seniorów oraz zapewnienie warunków osobom starszym do prawidłowego funkcjonowania w środowisku lokalnym.

Powyższe cele operacyjne stanowią będą podstawę do realizacji konkretnych działań, które zamieszczono w tabeli poniżej.

⁷ Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Nidzica na lata 2021-2025

Tabela 7. Cel strategiczny nr 5

CEL STRATEGICZNY V			
AKTYWNI SENIORZY			
CEL OPERACYJNY	KIERUNKI DZIAŁAŃ	OCZEKIWANE REZULTATY PLANOWANYCH DZIAŁAŃ	WSKAŹNIKI OSIĄGNIĘCIA REZULTATÓW DZIAŁAŃ
5.1. Wspieranie rozwoju aktywności i integracji społecznej seniorów	Utworzenie Centrum Wsparcia i Wolontariatu na Rzecz Osób Starszych i Niepełnosprawnych Kontynuowanie działalności Dziennego Domu Pomocy i Klubu Seniora Organizacja przedsięwzięć mających na celu rozwijanie kompetencji i umiejętności seniorów (wykłady, spotkania, warsztaty, zajęcia) Podwyższanie świadomości społecznej na temat osób starszych w społeczeństwie oraz integracja społeczna osób starszych poprzez organizację przedsięwzięć sportowych, kulturalnych, rekreacyjnych i turystycznych	dopasowanie oferty usług do zmieniającej się struktury demograficznej wzrost integracji społecznej osób wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem społecznym zapewnienie dziennej i całodobowej opieki nad osobami starszymi i chorymi integracja osób starszych zagoszczarowanie czasu wolnego seniorów	Liczba osób starszych objętych wsparciem Centrum [osoba] Liczba uczestników Dziennego Domu Pomocy i Klubu Seniora [osoba] Liczba zorganizowanych przedsięwzięć edukacyjnych dla seniorów [szt.] Liczba zorganizowanych przedsięwzięć podwyższających świadomość społeczną i integrujących społeczeństwo [szt.] Liczba rozpowszechnionych informacji [szt.] Liczba działań podjętych we współpracy z instytucjami, organizacjami pozarządowymi, kościołami i społeczeństwem

CEL OPERACYJNY	KIERUNKI DZIAŁAŃ	OCZEKIWANE REZULTATY PLANOWANYCH DZIAŁAŃ	WSKAŹNIKI OSIĄGNIĘCIA REZULTATÓW DZIAŁAŃ
	Rozpowszechnianie informacji o dostępnych formach pomocy i wsparcia Seniorom (strony internetowe, ulotki/broszury, informatory, informacje przekazywane przez pracowników instytucji, księży, lokalna prasa) Kontynuowanie i pogłębianie współpracy z instytucjami, organizacjami pozarządowymi, kościołami i społeczeństwem obywatelskim na rzecz osób starszych Edukacja oraz promowanie zdrowego i aktywnego stylu życia wśród osób starszych Diagnozowanie oraz monitorowanie sytuacji i potrzeb osób starszych Realizacja programów profilaktycznych		obywatelskim na rzecz osób starszych [szt.] Liczba uczestników działań edukacyjnych [osoba] Liczba przeprowadzonych diagnoz [szt.] Liczba osób korzystających z programów profilaktycznych [osoba]

CEL OPERACYJNY	KIERUNKI DZIAŁAŃ	OCZEKIWANE REZULTATY PLANOWANYCH DZIAŁAŃ	WSKAŹNIKI OSIĄGNIĘCIA REZULTATÓW DZIAŁAŃ
5.2. Zapewnienie warunków osobom starszym do prawidłowego funkcjonowania w środowisku lokalnym	Prowadzenie mieszkań chronionych adresowanych do osób starszych Zapewnienie kompleksowej opieki osobom starszym przy wykorzystaniu dostępnych i dostosowanych do potrzeb narzędzi i form wsparcia (np. praca socjalna, pomoc materialna i niematerialna, Kręgi Wsparcia, system teleopieki, usługi opiekuńcze, grupy samopomocowe) Rozwój kompetencji zawodowych pracowników zajmujących się obsługą i wsparciem osób starszych	zapewnienie wsparcia osobom starszym wzrost kompetencji osób zajmujących się osobami starszymi	Liczba osób starszych korzystających z mieszkań chronionych [osoba] Liczba osób niepełnosprawnych objętych opieką [osoba] Liczba osób biorących udział w szkoleniach dla osób starszych [osoba]

Źródło: opracowanie własne

Cel VI. Bezpieczeństwo zatrudnienia

Poniższy cel rozwojowy odwołuje się do kreowania dalszego rozwoju gospodarczego Gminy, który powinien opierać się na zasadach zrównoważonego rozwoju, czyli dążenie do równowagi pomiędzy potrzebami gospodarczymi a ochroną środowiska.

Niewątpliwie położenie komunikacyjne Gminy Nidzica sprzyja rozwojowi przedsiębiorczości, dlatego też należy dążyć do wzrostu liczby przedsiębiorstw zarejestrowanych na terenie Gminy, ale również należy poszukiwać nowych rozwiązań gospodarczych, tworzących miejsca pracy dla mieszkańców. Dlatego też należy wykorzystać potencjał gospodarczy Gminy, przygotowywać tereny inwestycyjne i pozyskiwać nowych inwestorów poprzez promocję Gminy.

Ze względu na walory przyrodnicze oraz kulturalne Gmina Nidzica posiada potencjał rozwoju turystyki. Gmina powinna poprawić i rozwinąć infrastrukturę turystyczną i wypoczynkową oraz budować ścieżki rowerowe. W tym celu Gmina powinna współpracować z przedsiębiorcami prowadzącymi ośrodki wypoczynkowe, organizacjami pozarządowymi w celu rozwoju infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej oraz promocji turystycznej Gminy.

Dzięki rozwojowi gospodarczemu Gminy poprawi się sytuacja na rynku pracy, wzrosną dochody Gminy, a tym samym Gmina będzie mogła zapewnić mieszkańcom podstawową infrastrukturę techniczną i społeczną.

Ważnym aspektem rozwoju gospodarczego jest wykwalifikowana kadra, dlatego też należy dążyć do podnoszenia kompetencji pracowników i aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych. W *Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Nidzica na lata 2021-2025* wskazano cel operacyjny *podejmowanie działań mających na celu stworzenie warunków do podjęcia zatrudnienia oraz promowanie wśród społeczności lokalnej prospołecznych aktywnych postaw* poprzez stałą współpracę z Powiatowym Urzędem Pracy w Nidzicy w zakresie: organizacji szkoleń podnoszących kwalifikacje zawodowe osób bezrobotnych oraz zwiększających szanse na podjęcie lub utrzymanie zatrudnienia, z uwzględnieniem osób z niepełnosprawnościami.

Powyższe cele operacyjne stanowią będą podstawę do realizacji konkretnych działań, które zamieszczono w tabeli poniżej.

Tabela 8. Cel strategiczny nr 6

CEL STRATEGICZNY VI			
Bezpieczeństwo zatrudnienia			
CEL OPERACYJNY	KIERUNKI DZIAŁAŃ	OCZEKIWANE REZULTATY PLANOWANYCH DZIAŁAŃ	WSKAŹNIKI OSIĄGNIĘCIA REZULTATÓW DZIAŁAŃ
6.1. Rozwój oferty inwestycyjnej	Dostosowanie zapisów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego do potrzeb rozwoju przedsiębiorczości Przygotowanie i promocja terenów inwestycyjnych	zwiększenie atrakcyjności inwestycyjnej Gminy zwiększenie liczby ofert inwestycyjnych na obszarze Gminy zwiększenie liczby nowych inwestycji zwiększenie liczby przedsiębiorstw na terenie Gminy	Powierzchnia terenów przygotowanych na cele inwestycyjne [ha] Liczba nowych podmiotów gospodarczych na terenie Gminy [szt.]
6.2. Zapewnienie atrakcyjnych warunków rozwoju przedsiębiorczości	Tworzenie stref aktywności gospodarczej Wsparcie rozwoju lokalnych producentów i produktów	zwiększenie atrakcyjności inwestycyjnej Gminy zwiększenie liczby ofert inwestycyjnych na obszarze Gminy	Liczba nowych podmiotów gospodarczych na terenie Gminy [szt.] Liczba podmiotów zarejestrowanych w rejestrze

CEL OPERACYJNY	KIERUNKI DZIAŁAŃ	OCZEKIWANE REZULTATY PLANOWANYCH DZIAŁAŃ	WSKAŹNIKI OSIĄGNIĘCIA REZULTATÓW DZIAŁAŃ
		zwiększenie liczby nowych inwestycji zwiększenie liczby przedsiębiorstw na terenie Gminy zwiększenie atrakcyjności lokalnego rynku pracy spadek bezrobocia wśród mieszkańców promocja lokalnych producentów i ich wyrobów wzmocnienie wizerunku Gminy przyjaznej przedsiębiorcom	REGON na 1 tys. mieszkańców [szt.] Liczba podmiotów nowo zarejestrowanych w rejestrze REGON na 1 tys. mieszkańców [szt.] Udział bezrobotnych w liczbie mieszkańców w wieku produkcyjnym [%]
6.3. Rozwój turystyki	Tworzenie miejsc wypoczynku i rekreacji dla rodzin z dziećmi Wsparcie i promocja prywatnych podmiotów działających w obszarze turystyczno-sportowo-rekreacyjnym Rozwój systemu ścieżek rowerowych połączonych z miejscami odpoczynku, zamieszkania i pracy	zwiększenie atrakcyjności inwestycyjnej Gminy poprawa oferty turystycznej i rekreacyjnej Gminy zwiększenie atrakcyjności turystycznej Gminy poszerzenie bazy hotelowej i gastronomicznej	Liczba utworzonych stref rekreacyjno-wypoczynkowych [szt.] Liczba wspartych przedsiębiorstw turystycznych [szt.] Liczba osób korzystających z bazy noclegowej [os.] Długość wybudowanych nowych szlaków turystycznych [km]

CEL OPERACYJNY	KIERUNKI DZIAŁAŃ	OCZEKIWANE REZULTATY PLANOWANYCH DZIAŁAŃ	WSKAŹNIKI OSIĄGNIĘCIA REZULTATÓW DZIAŁAŃ
	Poprawa bazy noclegowej i gastronomicznej Budowa nowych szlaków turystycznych Wspieranie inicjatyw związanych z budową, rozbudową i modernizacją bazy noclegowej, biwakowej Zagospodarowanie plaż	poszerzenie oferty rekreacyjnej oraz oferty spędzania czasu wolnego dla mieszkańców i turystów spadek bezrobocia wśród mieszkańców	
6.4. Podnoszenie kwalifikacji mieszkańców	Animowanie dialogu na rzecz lokalnego rynku pracy Aktywizacja osób bezrobotnych i osób z niepełnosprawnościami Podnoszenie kwalifikacji zawodowych przez pracowników	wzrost kwalifikacji zawodowych mieszkańców spadek poziomu bezrobocia	Liczba osób bezrobotnych uczestniczących w programach/projektach aktywizujących [osoba] Udział bezrobotnych w liczbie mieszkańców w wieku produkcyjnym [%] Liczba osób biorących udział w programach podnoszących kwalifikacje zawodowe [osoba]
6.5. Promocja gospodarcza Gminy	Współpraca z organizacjami zewnętrznymi i stowarzyszeniami, których Gmina jest członkiem	wzrost atrakcyjności turystycznej, inwestycyjnej Gminy	Liczba podjętych działań promocyjnych w ramach współpracy z organizacjami

CEL OPERACYJNY	KIERUNKI DZIAŁAŃ	OCZEKIWANE REZULTATY PLANOWANYCH DZIAŁAŃ	WSKAŹNIKI OSIĄGNIĘCIA REZULTATÓW DZIAŁAŃ
	Udział w targach, konferencjach Udział Gminy we wspólnych akcjach promocyjnych z podmiotami zewnętrznym, innymi jednostkami samorządu terytorialnego Współpraca z nadleśnictwem w sprawie wykorzystania turystyki leśnej do promocji gminy	spadek bezrobocia wśród mieszkańców	zewnątrznymi i stowarzyszeniami [szt.] Liczba turystów odwiedzających Gminę [os.]Liczba targów/konferencji, na których promowano Gminę [szt.] Liczba nowych podmiotów gospodarczych na terenie Gminy [szt.]

Źródło: opracowanie własne

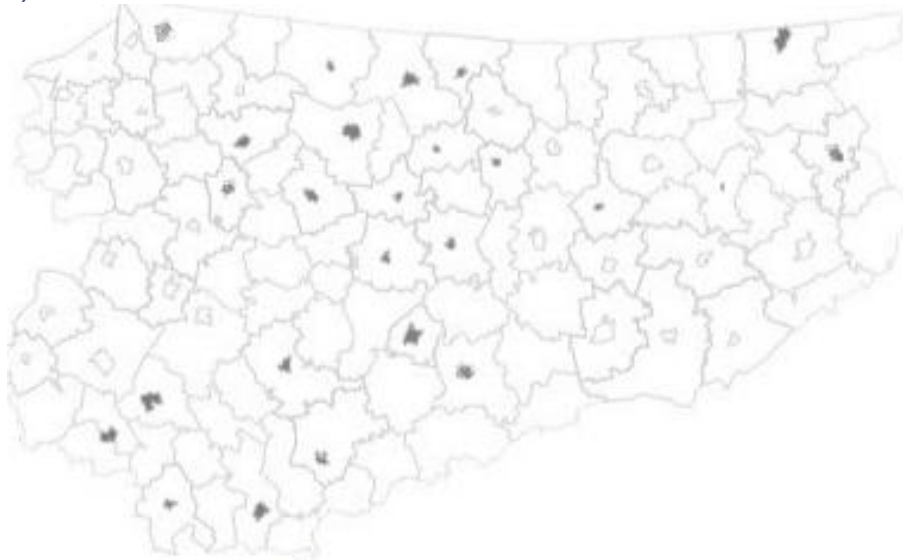
2.3. Planowane działania w ramach OSI określone w strategii rozwoju województwa

W Strategii Województwa Warmińsko-Mazurskiego *Warmińsko-Mazurskie 2030. Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego* wyszczególniono obszary strategicznej interwencji (OSI). Obszary strategicznej interwencji zostały wyróżnione poprzez integrację dwóch podejść – regionalnego i krajowego. W *Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Warmińsko-Mazurskiego* wskazano kilka obszarów funkcjonalnych, których zasięgi odpowiadają celom realizacji polityki rozwoju województwa. Drugie, regionalne kryterium wyodrębnienia OSI opiera się o wieloletnią współpracę partnerów/jednostek samorządu terytorialnego.⁸

Zgodnie ze strategią województwa Gmina Nidzica wskazana jest w OSI Miasta CITTASLOW oraz OSI Tygrys warmińsko-mazurski.

OSI Cittaslow charakteryzuje jeden z większych ubytków ludności oraz spótek z udziałem zagranicznym, a także niewielki wzrost zamożności. Wzrost liczby osób prowadzących działalność gospodarczą na 1000 mieszkańców jest najniższy wśród wszystkich wyodrębnionych obszarów. Jednocześnie odnotować należy znaczący wzrost liczby miejsc pracy na 1000 mieszkańców oraz wzrost liczby organizacji społecznych na 1000 mieszkańców.⁹

Rysunek 1. OSI Miasta CITTASLOW

Źródło: *Warmińsko-Mazurskie 2030. Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego*, Facebook Cittaslow Polska

⁸ Warmińsko-Mazurskie 2030. Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego

⁹ Ibidem

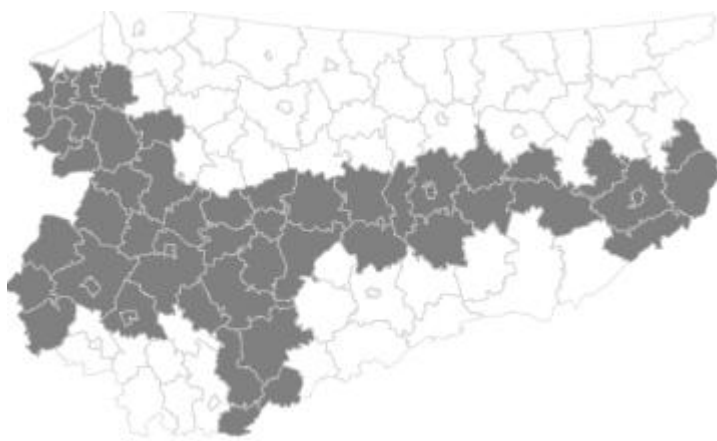
Tabela 9. Cele strategiczne a OSI Miasta CITTASLOW – perspektywa 2030

Cel strategiczny	Oczekiwane efekty interwencji	Oczekiwana zmiana przestrzenna
Kompetencje przyszłości	Rozwinięte relacje edukacja – rynek pracy Rozwinięte kompetencje kluczowe i programy podnoszące kwalifikacje mieszkańców Rozwinięta e-administracja	Rozwinięte funkcje miast – ośrodków lokalnych (edukacyjne)
Inteligentna produktywność	Dobrze przygotowana oferta inwestycyjna	Rozwinięte funkcje miast – ośrodków lokalnych (warunki dla prowadzenia biznesu)
Kreatywna aktywność	Korzystne warunki dla włączenia społecznego	Rozwinięte funkcje miast – ośrodków lokalnych (kultura, opieka medyczna)
Fundamenty rozwoju	Silny kapitał społeczny wspierany licznymi projektami współpracy Wysoki udział OZE w bilansie energetycznym miasteczek Wysoka jakość środowiska przyrodniczego	Dobrze rozwinięte połączenia komunikacyjna miast i ich najbliższego otoczenia

Źródło: Warmińsko-Mazurskie 2030. Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego

Natomiast kryterium wyboru OSI Tygrys warmińsko-mazurski jest obszar wskazany w Strategii z 2013 roku na podstawie położenia ośrodka gminnego w odległości maksymalnie 15 km od drogi nr 7 i nr 16. Na tym obszarze występuje przede wszystkim konieczność dynamizacji procesów rozwojowych oraz wzmocnienie konkurencyjności krajowej i międzynarodowej regionu.

Rysunek 2. OSI Tygrys warmińsko-mazurski

Źródło: Warmińsko-Mazurskie 2030. Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego

Tabela 10. Cele strategiczne a OSI Tygrys warmińsko-mazurski – perspektywa 2030

Cel strategiczny	Oczekiwane efekty interwencji	Oczekiwana zmiana przestrzenna
Kompetencje przyszłości	Wzmocnienie kompetencyjne organizacji oddziałujących na cały region	Zapobieganie wymywaniu mieszkańców z województwa
Inteligentna produktywność	Rozwój inteligentnych specjalizacji Przygotowanie najlepszych terenów inwestycyjnych	Wzrost powiązań funkcjonalnych wewnątrz obszaru Rozszerzanie oddziaływania na obszary sąsiednie
Kreatywna aktywność	Współpraca sieciowa na arenie krajowej i międzynarodowej	-
Fundamenty rozwoju	Realizacja inwestycji infrastrukturalnych, głównie we wschodniej części	Spójność terytorialna regionu

Źródło: Warmińsko-Mazurskie 2030. Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego

Tabela 11. Planowane działania Gminy Nidzica oraz innych podmiotów w ramach OSI Miasta CITTASLOW i OSI Tygrys warmińsko-mazurski

Cel strategiczny	Proponowane działania	Zakres działania	Okres realizacji
Kompetencje przyszłości	Wspieranie różnych form opieki nad dziećmi do lat 3, rozwijanie oferty w zakresie opieki przedszkolnej	Tworzenie miejsc opieki nad dziećmi do lat 3 i dzieci przedszkolnych	2022-2030
	Poprawa infrastruktury edukacyjnej	Modernizacja, doposażenie placówek edukacyjnych	2022-2030
	Rozwój kompetencji dzieci	Programy edukacyjne skierowane do uczniów	2022-2030
Inteligentna produktywność	Rozwój oferty inwestycyjnej	Uzbrojenie terenów inwestycyjnych	2022-2030
	Organizacja targów/konferencji	Organizacja Nidzickich Targów Rzemiosła	2022-2030
	Rozwój oferty turystycznej	Remont Zamku Prace konserwatorskie na cmentarzu Gra terenowa Promocja Gminy	2022-2030
Kreatywna aktywność	Rozbudowa infrastruktury kulturalnej dla mieszkańców	Rozbudowa i przebudowa budynku „Kina Wenus” w Nidzicy wraz z zagospodarowaniem terenu Infrastruktura bibliotek	2022-2030
	Rozwój oferty kulturalnej	Organizowanie wydarzeń kulturalnych	2022-2030
	Rozbudowa infrastruktury sportowej dla mieszkańców	Budowa/rozbudowa obiektów sportowych Budowa/rozbudowa skateparku, placu	2022-2030

Fundamenty rozwoju	zabaw		
	Rozwój oferty sportowej	Organizacja imprez sportowych	2022-2030
	Przebudowa/zagospodarowywanie obiektów zabytkowych/obszarów publicznych	Zagospodarowanie przestrzeni publicznej	2022-2030
	Rozwój i modernizacja infrastruktury rekreacyjnej i wypoczynkowej	Urządzenie terenów zielonych Budowa pomostu rekreacyjnego	2022-2030
	Usługi dla seniorów	Utworzenie Centrum Opiekuńcze-Mieszkalne Integracja społeczna Akcja Koperta życia	2022-2030
	Poprawa bezpieczeństwa mieszkańców	Rozbudowa z przebudową budynku garażowego OSP	2022-2030
	Infrastruktura drogowa	Budowa, przebudowa i remonty dróg gminnych	2022-2030
	Infrastruktura około drogowa	Modernizacja i budowa oświetlenia ulicznego	2022-2030
	Gospodarka wodno-kanalizacyjna, w tym kanalizacja deszczowa	Budowa/rozbudowa/modernizacja	2022-2030
	Modernizacja energetyczna obiektów, w tym budynków użyteczności publicznej	Termomodernizacja placówek oświatowych	2022-2030
	Infrastruktura sieci gazowej	Przebudowa odcinków rurociągu	2022-2030

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Miejskiego w Nidzicy

2.4. Obszary strategicznej interwencji w gminie Nidzica

Zgodnie z rozwiązaniami ustawowymi, zapisanymi w ustawie o zasadach prowadzenia polityki rozwoju, obszarami specjalnej polityki są m.in. obszary strategicznej interwencji (OSI).

OSI to terytoria wymagające wsparcia zewnętrznego w celu wzmocnienia wewnętrznego potencjału rozwoju lub zapobiegania negatywnym procesom przyrodniczym i (lub) społeczno-gospodarczym. Wyróżnia się dwa obszary:

- o niekorzystnych cechach i procesach społeczno-ekonomicznych i (lub) przyrodniczych, wymagające interwencji zewnętrznych,
- obszary wzrostu - o charakterze obszarów funkcjonalnych – aktualnie istniejących lub możliwych do wykreowania o szczególnie korzystnych właściwościach przyrodniczych lub społeczno-ekonomicznych dla rozwoju.¹⁰

W ramach niniejszej Strategii wyznaczono cztery obszary strategicznej interwencji:

1. OSI Przedsiębiorczość
2. OSI Infrastruktura
3. OSI Zielona Turystyka

Na terenie miasta Nidzica znajdują się 2 obszary strategicznej interwencji (Przedsiębiorczość, Infrastruktura). Natomiast na obszarach wiejskich Gminy Nidzica znajdują się również 3 obszary strategicznej interwencji (Przedsiębiorczość, Infrastruktura Zielona Turystyka).

OSI PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ

W dobie gospodarki rynkowej to przedsiębiorcy dokonują wyborów lokalizacyjnych do prowadzenia działalności gospodarczej. Natomiast zadaniem Gminy jest stworzenie konkurencyjnych, w stosunku do innych gmin, warunków dla rozwoju przedsiębiorczości.

Kryterium delimitacji:

Obszary o szczególnym znaczeniu dla rozwoju gospodarczego Gminy Nidzica położone są w granicach administracyjnych miasta Nidzica (w tym Podstrefa Nidzica Warmińsko-Mazurskiej Specjalnej Strefie Ekonomicznej), Park Przemysłowy (Nidzica Industrial Park) w Kanigowie.

Uzasadnienie OSI

Rozwój przedsiębiorczości jest konieczny dla zapewnienia wzrostu gospodarczego każdej jednostki samorządu terytorialnego. Zatem gminy powinny podejmować odpowiednie

¹⁰ P. Śleszyński, J. Bański, M. Degórski, T. Komornicki, Delimitacja obszarów strategicznej interwencji państwa: obszarów wzrostu i obszarów problemowych

działania na rzecz tworzenia sprzyjających warunków do prowadzenia działalności gospodarczej, a także działań wspierających rozwój już istniejących przedsiębiorstw.

Ważnym czynnikiem stymulującym procesy rozwojowe w gminie powinno być wsparcie dla tworzenia i rozwoju terenów inwestycyjnych oraz stref aktywności gospodarczej znaczących pod względem obszaru oraz wyraźnie wzmacniających potencjał regionu do przyciągania nowych inwestycji.

Rysunek 3. OSI PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ na terenie miasta

Źródło: opracowanie własne

Rysunek 4. OSI PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ na terenie gminnym

Źródło: opracowanie własne

Tabela 12. Oczekiwane skutki interwencji OSI Przedsiębiorczość a cele Strategii

Cele strategiczne	Cele operacyjne	Oczekiwane skutki interwencji
Podnoszenie jakości infrastruktury publicznej	Zagospodarowanie pustych przestrzeni i obiektów	zwiększenie funkcjonalności przestrzeni
Wysoki poziom zabezpieczenia środowiska	Rozwój gospodarki opartej na OZE	zwiększenie udziału energii pozyskiwanej ze źródeł odnawialnych
	Rozwój i modernizacja infrastruktury technicznej	zwiększenie atrakcyjności inwestycyjnej Gminy
Bezpieczeństwo zatrudnienia	Rozwój oferty inwestycyjnej	zwiększenie atrakcyjności inwestycyjnej Gminy zwiększenie liczby ofert inwestycyjnych na obszarze Gminy zwiększenie liczby nowych inwestycji zwiększenie liczby przedsiębiorstw na terenie Gminy
	Rozwój turystyki	zwiększenie atrakcyjności inwestycyjnej Gminy zwiększenie atrakcyjności turystycznej Gminy

Źródło: opracowanie własne

OSI INFRASTRUKTURA

Duże znaczenie dla zmniejszania dystansu pomiędzy wsią i miastem oraz dla podnoszenia atrakcyjności terenów wiejskich ma poprawa stanu technicznego infrastruktury wiejskiej. Infrastruktura techniczna jest jednym z podstawowych elementów zagospodarowania przestrzennego i decyduje w znacznej mierze o możliwościach rozwoju inicjatyw gospodarczych, a także o modernizacji produkcji rolniczej, rozwoju osadnictwa i ochronie środowiska przyrodniczego.¹¹

Kryterium delimitacji:

Obszar niezводociągowany i nieskanalizowany w gminie Nidzica.

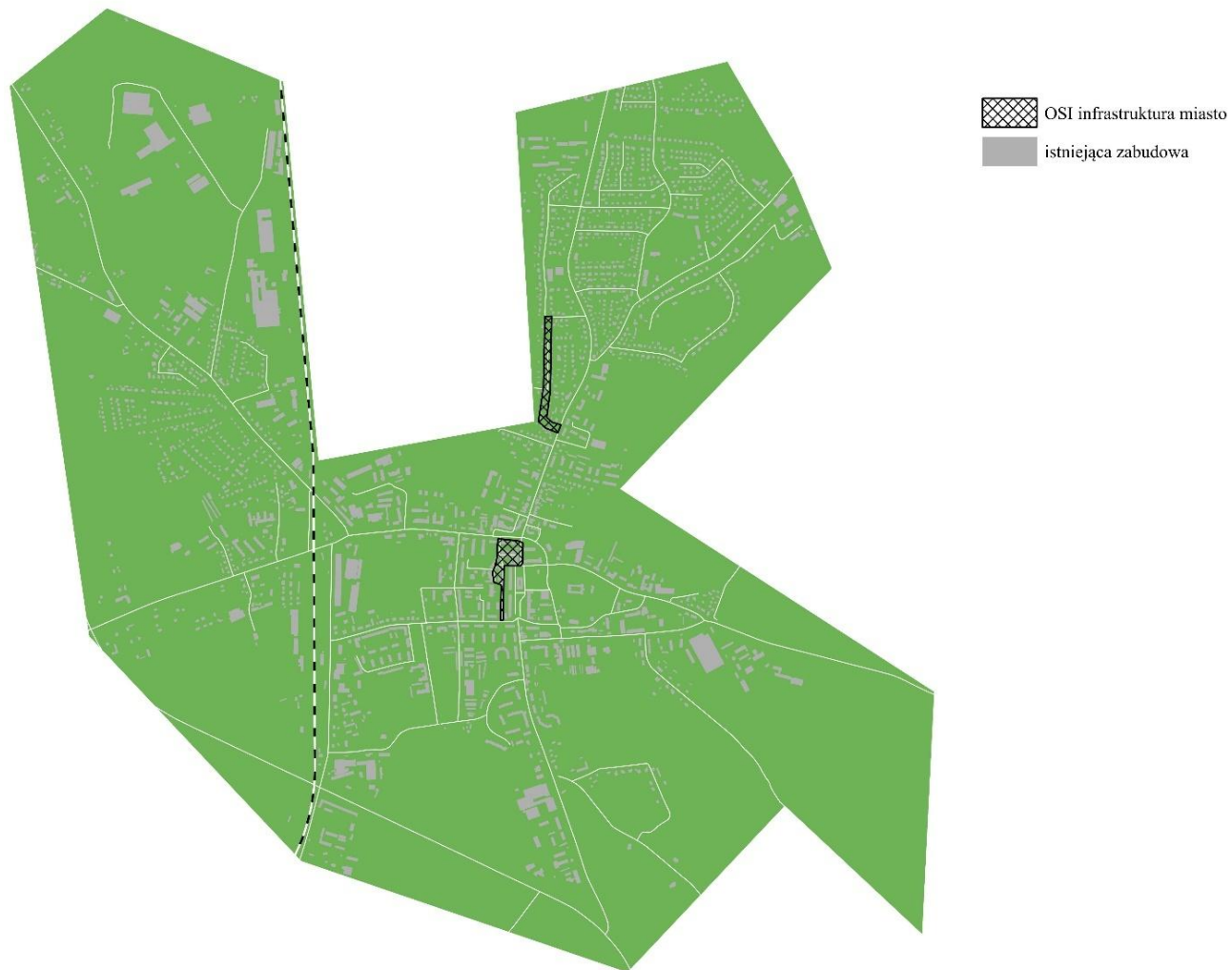
¹¹ E. Berkowska, H. Rasz, D. Stankiewicz, Infrastruktura techniczna wsi

Uzasadnienie OSI

Gmina Nidzica w ostatnich latach rozbudowywała sieć wodociągową i kanalizacji sanitarnej. Jednakże w dalszym ciągu występuje znaczna różnica stopnia korzystających z wodociągu i kanalizacji sanitarnej pomiędzy miastem, a obszarami wiejskimi. W celu poprawy jakości życia ludności i stanu środowiska przyrodniczego Gmina będzie realizowała działania infrastrukturalne w tym zakresie. Brak systemowych rozwiązań gospodarki ściekowej jest istotnym ograniczeniem dla zrównoważonego rozwoju Gminy.

OSI Infrastruktura jest komplementarna z OSI Przedsiębiorczość (uzbrojenie terenów inwestycyjnych) oraz OSI Zielona Turystyka.

Rysunek 5. OSI INFRASTRUKTURA na terenie miasta Nidzica

Źródło: opracowanie własne

Rysunek 6. OSI INFRASTRUKTURA na terenie gminnym

Źródło: opracowanie własne

Tabela 13. Oczekiwane skutki interwencji OSI Infrastruktura a cele Strategii

Cele strategiczne	Cele operacyjne	Oczekiwane skutki interwencji
Wysoki poziom zabezpieczenia środowiska	Rozwój i modernizacja infrastruktury technicznej	poprawienie jakości istniejącej sieci wodociągowej i kanalizacyjnych poprawa jakości wód powierzchniowych i podziemnych zwiększenie liczby osób korzystających z nowo wybudowanej infrastruktury technicznej
Bezpieczeństwo zatrudnienia	Rozwój turystyki	poprawa oferty turystycznej i rekreacyjnej Gminy zwiększenie atrakcyjności turystycznej Gminy

Źródło: opracowanie własne

OSI ZIELONA TURYSTYKA

Na przestrzeni kilku ostatnich lat znacząco wzrosło zainteresowanie ekoturystyką, czyli zieloną turystyką. Turyści mogą wypoczywać na łonie natury, natomiast działania w zieloną turystyką przyczyniają się do ochrony naturalnego środowiska.

Kryterium delimitacji:

Obszar o szczególnym znaczeniu dla rozwoju różnych form turystyki, związanych z walorami przyrodniczo-krajobrazowymi, położony na terenie Gminy Nidzica. Jednym z wyznaczonych obszarów jest jezioro Omulew wraz z terenami przybrzeżnymi.

Uzasadnienie OSI

Z racji tego, że turystyka w ogromnej mierze jest związana ze środowiskiem przyrodniczym i zależy od jego jakości oraz stanu utrzymania, musi szczególnie elastycznie reagować na wszelkiego rodzaju zmiany zachodzące w sposobie myślenia oraz potrzebach współczesnych ludzi. Liczne publikacje Rady Europy dotyczące przemysłu turystycznego dowodzą, że w ostatnich latach nastąpił przełom w postawach i mentalności współczesnych turystów, których świadomość ekologiczna znacznie się zwiększyła. Podróżujący mają nie tylko określone wymagania, co do jakości usług, lecz także oczekują atrakcyjnego przyrodniczo i niezanieczyszczonego otoczenia zewnętrznego w miejscu planowanego wypoczynku. Potwierdzają to obserwacje Światowej Organizacji Turystyki, wedle których wraz z rozwojem turystyki na świecie rośnie dywersyfikacja produktów turystycznych, jak również popyt na te formy turystyki, które są nastawione na ochronę miejsc przyrodniczo

cennych. Coraz większa grupa turystów, w tym szczególnie osób mieszkających na co dzień w dużych miastach i aglomeracjach, wybiera odpoczynek w miejscach cichych, spokojnych, położonych z dala od modnych i zatłoczonych kurortów turystycznych. Odwiedzającym zależy na poznaniu nowych kultur i lokalnych tradycji, wypoczyniu na łonie przyrody, aktywnym wypoczynku, a wreszcie spróbowaniu lokalnej kuchni.¹²

Jezioro Omulew, jest istotnym elementem zachowania różnorodności biologicznej, również w skali Wspólnoty Europejskiej, znalazło to swój wyraz w wyznaczanych obszarach Natura 2000. Jezioro Omulew jest siedliskiem gatunków cennych przyrodniczo: bóbr europejski, wydra europejska, koza pospolita. W obszarze zlewni może występować: czerwony nieparek, różanka, wydra europejska. Obszar Omulew jest również ostoją ptasią, archiwalne dane wskazują, że obszar jeziora oraz obszar kształtowany dzięki obecności jeziora w krajobrazie, był areałem eksploatowanym przez cenne awifauny. Wskazane walory przyrodnicze jeziora Omulew są bezpośrednio sprzężone ze stanem przyrodniczym oraz stanem wód jeziora: stan jeziora jako siedliska przyrodniczego jest zły, stan ekologiczny jest zły, stan fizykochemiczny jest zły, stan chemiczny jeziora jest dobry, a stan jeziora wyznaczony jest poniżej stanu dobrego. Konieczne jest podjęcie działań naprawczych, poprawiający stan siedliska przyrodniczego oraz stanu wód m.in.

- uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej i zmniejszenie zasilania wód jeziora biogenami ze zlewni bezpośrednio,
- ograniczanie zabudowy w bezpośrednim sąsiedztwie jeziora,
- ograniczenie fragmentacji strefy szuwarowej, poprzez nieuporządkowaną kreację dostępu do jego wód (plaże, przystanie, pomosty),
- delimitacja stref w zlewni jeziora do pełnienia funkcji: turystycznej, przyrodniczej, krajobrazowej, rolniczej,
- egzekwowanie prawa dotyczącego gospodarki odpadami,
- ograniczenie oddziaływania zabudowy rozproszonej, w tym oddziaływania poprzez rozproszone zanieczyszczenie wód powierzchniowych z powodu ścieków z gospodarstw domowych,
- ograniczenie oddziaływania zanieczyszczenia wód powierzchniowych z powodu działalności związanej z rolnictwem i leśnictwem, poprzez wyznaczenie strefy wyłączonej z użytkowania leśnego oraz strefy utrzymania dotychczasowych form użytkowania rolniczego wokół jeziora Omulew celem stworzenia strefy buforowej,
- poprawa stanu wód poprzez zakaz lokowania w obszarze potencjalnego oddziaływania przedsięwzięć mogących zagrażać wodom powierzchniowym, ich zasobom oraz ich jakości,
- ochrona przed eutrofizacją wód jeziora poprzez właściwą gospodarkę rybostanem.¹³

¹² Ecoturystyka, <https://www.e-horyzont.pl/blog/ekoturystyka>, 06.12.2021

¹³ Analiza botaniczno-siedliskowa rejonu jeziora Omulew wraz z zalecaniami działań ochronnych

Tabela 14. Oczekiwane skutki interwencji OSI Zielona Turystyka a cele Strategii

Cele strategiczne	Cele operacyjne	Oczekiwane skutki interwencji
Podnoszenie jakości infrastruktury publicznej	Rozbudowa infrastruktury rekreacyjnej	poprawa oferty turystycznej i rekreacyjnej Gminy
Wysoki poziom zabezpieczenia środowiska	Rozwój i modernizacja infrastruktury technicznej	poprawa jakości wód powierzchniowych i podziemnych
Bezpieczeństwo zatrudnienia	Rozwój turystyki	poprawa oferty turystycznej i rekreacyjnej Gminy zwiększenie atrakcyjności turystycznej Gminy

Źródło: opracowanie własne

2.5. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej

Ze względu na fakt, iż w Strategii rozwoju województwa warmińsko-mazurskiego nie określono modelu struktury funkcjonalno-przestrzennej, w *Strategii Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Gminy Nidzica na lata 2022-2030* przedstawiono model, który wynika przede wszystkim z zapisów i założeń przedstawionych *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Nidzica* oraz planowanych kierunków interwencji. Rysunki modelu stanowią załączniki do tekstu Strategii.

Krótką charakterystyka obszarów i kierunki interwencji:

1. W zakresie rozwoju infrastruktury technicznej zaplanowano:
 - Poprawę infrastruktury drogowej.
 - Rozbudowę sieci wodno-kanalizacyjnej.
 - Modernizację oczyszczalni ścieków.
2. W zakresie rozwoju infrastruktury społecznej zaplanowano:
 - Rozwój edukacji i bazy oświatowej.
 - Rozwój przestrzeni dla sportu i rekreacji.
 - Rozwój kultury i promocji w gminie.
 - Rozwój przestrzeni dla seniorów.
3. W zakresie rozwoju gospodarczego zaplanowano:
 - Adaptacja obszaru rozwoju aktywności gospodarczej.
 - Uzbrojenie terenów inwestycyjnych.
 - Wsparcie turystyki zielonej.
4. W zakresie rozwoju środowiska zaplanowano:
 - Działania w obszarze niskiej emisji.

- Rozwój odnawialnych źródeł energii.
 - Działania naprawcze w ramach OSI Zielona Turystyka.
5. W zakresie rozwoju bezpieczeństwa zaplanowano:
- Rozbudowa z przebudową budynku garażowego OSP.

2.6. Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej

Zgodnie ze *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Nidzica* celem nadrzędnym polityki przestrzennej jest dążenie do zrównoważenia rozwoju ekologicznego, przestrzennego, społecznego i ekonomicznego, gwarantującego harmonijny rozwój przestrzeni życiowej całej społeczności lokalnej, bez ograniczania możliwości zaspokojenia potrzeb przez przyszłe pokolenia.

Rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej określono na podstawie stworzonego modelu struktury funkcjonalno-przestrzennej wraz z przeprowadzoną analizą uwarunkowań przestrzennych w gminie.

Tabela 15. Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminie Nidzica

Nazwa obszaru	Treść ustaleń i rekomendacji
Zasady ochrony środowiska i jego zasobów, w tym ochrony powietrza, przyrody i krajobrazu	Zasady ochrony przyrody określają obowiązujące akty prawa miejscowego przyjęte dla prawnych form ochrony przyrody, które Strategia adaptuje. Kształtowanie ww. przepisów pozostaje poza gestią Rady Miejskiej. W zakresie ochrony środowiska i jego zasobów ustala się w Strategii konieczność kształtowania zagospodarowania przestrzennego gminny w sposób umożliwiający zapobieganie degradacji środowiska. Ustala się kierunki ochrony środowiska przyrodniczego na terenie miasta i gminy obejmujące: – racjonalne gospodarowanie zasobami środowiska, w tym kopalinami, – zapewnienie i utrzymanie funkcjonalności systemu rowów i kanałów melioracyjnych, – prowadzenie skutecznej akcji edukacyjno-promocyjno-informacyjnej. Ustala się następujące zasady polityki przestrzennej w zakresie: ○ ochrony powietrza: – wdrażanie gospodarki niskoemisyjnej (m.in. termomodernizacje budynków, stosowanie efektywnych energetycznie i niskoemisyjnych źródeł ciepła lub paliw stałych wysokiej jakości, wykorzystanie energii odnawialnej) i adaptacja do postępujących zmian klimatycznych; – kontrole w zakresie spełniania norm i standardów ochrony powietrza atmosferycznego; – działania w zakresie wspierania alternatywnych dla komunikacji samochodowej środków – budowy dróg rowerowych i pieszo-rowerowych; – działania w zakresie poprawy płynności ruchu drogowego; ○ ochrony przyrody: – stosowanie aktów prawnych, z których wynikają m.in. zakazy, nakazy i ograniczenia w sposobie zagospodarowania i użytkowania terenu w odniesieniu do ustanowionych form ochrony przyrody występujących w granicach gminy; ○ ochrony krajobrazu: – sukcesywne obejmowanie obszarów rozwojowych miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego;

	– ochrona i renowacja istniejących układów zieleni urządzonej w mieście i terenach wiejskich (parki, skwery cmentarze).
Zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej	Ustala się następujące zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej: – bieżące aktualizowanie gminnej ewidencji zabytków; – zapobieganie przekształceniom substancji zabytkowej; – ochrona zabytków w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.
Kierunki zmian w strukturze zagospodarowania terenów, w tym określenia szczególnych potrzeb w zakresie nowej zabudowy mieszkaniowej	Ustala się kontynuację rozwoju jednostek osadniczych realizowanego w latach wcześniejszych na podstawie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu. Nowym elementem układu przestrzennego, jest realizowanie funkcji gospodarczych obszaru północnego węzła drogi ekspresowej S7 oraz uzupełnienie funkcji gospodarczych w obszarze węzła południowego. Wskazuje się szczególne potrzeby w zakresie nowej zabudowy mieszkaniowej wynikające z formowania nowej jednostki wojskowej (brygady zmotoryzowanej) na terenie gminy. Ze względu na to, że standardowa jednostka tego typu w Wojsku Polskim liczy 3 do 4 tys. żołnierzy, realizacja jednostki może skutkować znaczącym wzrostem liczby mieszkańców gminy. W takim przypadku przyszły wzrost demograficzny, w żaden sposób nie znajduje odwzorowania w danych statystycznych, które będą brane pod uwagę przy sporządzaniu planu ogólnego gminy i obliczaniu bilansu zabudowy mieszkaniowej.
Zasady lokalizacji obiektów handlu wielkopowierzchnio	Na terenie planuje się lokalizację obiektów handlu wielkopowierzchniowego o powierzchni sprzedaży powyżej 2 000 m² na terenach w sąsiedztwie węzłów drogi krajowej S7.

wego	
Zasady lokalizacji kluczowych inwestycji celu publicznego	Inwestycje celu publicznego stanowią kluczowe elementy miastotwórcze w ośrodku głównym oraz bazę rozwoju funkcji osadniczej w pozostałych ośrodkach. Jako ogólne zasady lokalizacji inwestycji celu publicznego należy przyjąć: – priorytetowe traktowanie inwestycji celu publicznego przy tworzeniu planów miejscowych; – lokalizowanie inwestycji celu publicznego w sposób zapewniający dostęp do korzyści z realizacji inwestycji jak największej liczbie mieszkańców; – wspieranie terenów wiejskich w dostępie do infrastruktury technicznej i społecznej; – uzupełnianie wyposażenia miasta w tereny sportu i rekreacji.
Kierunki rozwoju systemów komunikacji, infrastruktury technicznej i społecznej	– rozbudowa i budowa nowych dróg, w tym ścieżek pieszych i rowerowych w celu zapewnienia optymalnej obsługi komunikacyjnej; – modernizacja, remont, przebudowa istniejących dróg wraz z infrastrukturą towarzyszącą; – rozbudowa, modernizacja i remonty istniejącej sieci wodociągowej i kanalizacyjnej; – modernizacja i rozbudowa istniejącej sieci elektroenergetycznej; – przebudowa urządzeń grzewczych w celu zastosowania efektywnych energetycznie i niskoemisyjnych źródeł ciepła lub paliw stałych wysokiej jakości, – wykorzystanie energii odnawialnej; – zwiększanie dostępności miejsc oraz przestrzeni do spotkań, rekreacji i sportu, w tym realizacja ogólnodostępnej infrastruktury rekreacyjno-wypoczynkowej.
Zasady lokalizacji urządzeń wytwarzających energię o mocy zainstalowanej przekraczającej 500 kW	Szczegółowe zasady lokalizacji elektrowni wiatrowych określają przepisy ustawy o inwestycjach w zakresie elektrowni wiatrowych. Dopuszcza się realizację elektrowni wiatrowych jako funkcji uzupełniającej rolniczy potencjał terenów otwartych. W przypadku pozostałych form odnawialnych źródeł energii ustala się: – lokalizowanie elektrowni słonecznych jako uzupełnienie stref gospodarczych oraz terenów otwartych; – lokalizowanie innych form odnawialnych źródeł energii w oparciu o miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego; – na granicy terenów otwartych i mieszkalnych wytworzenie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego rozwiązań przestrzennych umożliwiających realizację terenów izolacyjnych (np. w postaci terenów zieleni urządzonej).

Zasady lokalizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko	Ustala się następujące zasady: – w obszarach prawnej ochrony przyrody lokalizacja przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko podlega regulacjom przepisów odrębnych, w tym prawa lokalnego obowiązującego ww. obszarach; – w pozostałych obszarach lokalizacja przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko niezwiązanych z realizacją celów publicznych i mieszkaniowych powinna koncentrować się w obszarach funkcji gospodarczych i usługowych; – ostateczna realizacja danego przedsięwzięcia uzależniona będzie od wpływu planowanej działalności na środowisko i warunki życia ludzi, który określić należy na podstawie stosownych dokumentów z zakresu ocen oddziaływania na środowisko.
Zasady kształtowania rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej	Przyjmuje się politykę kształtowania rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej poprzez zasadę racjonalnej gospodarki rolnej i leśnej: – kontynuacja rolniczego sposobu użytkowania terenów, na dużych obszarach zwartych kompleksów gleb o wysokiej jakości i przydatności rolniczej; – utrzymanie zwartych kompleksów użytków rolnych i zielonych z zadrzewieniami śródpolnymi oraz otuliną biologiczną cieków wodnych; – przeciwdziałanie rozdrobnieniu areалу rolnego; – realizacja programu zalesień gruntów najłabszych, nieużytków i gruntów rolniczo nieprzydatnych; – zwiększanie udziału funkcji umożliwiających realizację odnawialnych źródeł energii, jako uzupełniającej rolniczy potencjał terenów; – wprowadzenie zakazu lokalizacji obiektów oraz urządzeń degradujących w szerszym zasięgu środowisko w zakresie zdolności produkcyjno-rolniczej.
Zasady kształtowania zagospodarowania przestrzennego na obszarach	Dopuszcza się wyznaczenie obszarów zdegradowanych i rewitalizacji, zgodnie z przepisami prawa. Zasadą kształtowania zagospodarowania przestrzennego na obszarach zdegradowanych i rewitalizacji jest dążenie do: – ożywienia społeczno-gospodarczego obszarów, – wykształcenia, odbudowy lub podniesienia poziomu ładu przestrzennego i estetyki miasta, – przywrócenia nieruchomościom ich utraconej wartości, w szczególności poprzez poprawę stanu technicznego budynków i pozostałych elementów zagospodarowania, poprawę efektywności energetycznej budynków;

zdegradowanych i obszarach rewitalizacji oraz obszarach wymagających przekształceń, rehabilitacji, rekultywacji lub remediacji	– wzrostu dostępności mieszkańców do usług infrastruktury technicznej, poprawa jakości tych usług, – wzrostu dostępności mieszkańców do usług świadczonych przy użyciu infrastruktury społecznej, – redukcji patologii społecznych i zjawiska wykluczenia społecznego, – poprawy poziomu bezpieczeństwa, – wzmocnienia tożsamości lokalnej mieszkańców, integracja społeczna, – zapewnienia dostępności dla osób z niepełnosprawnościami. W przypadku wyznaczenia w aktach planowania przestrzennego obszarów wymagających rekultywacji zasadą kształtowania zagospodarowania przestrzennego jest dążenie do przywrócenia terenom zrehabilitowanym wartości użytkowej, w szczególności z zakresie turystyki i rekreacji. Obszary wymagające przekształceń, rehabilitacji lub remediacji nie występują na terenie gminy.
---	--

3. Zgodność Strategii z założeniami zawartymi w dokumentach wyższego rzędu

Strategia rozwoju Gminy Nidzica na lata 2022 - 2030 jest zgodna z obecnie obowiązującą średniookresową strategią rozwoju kraju, tj. Strategią na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą 2030 roku) oraz założeniami Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030, określającej nowe ramy i zasady prowadzenia polityki rozwoju. Natomiast na szczeblu regionalnym strategia jest zgodna z Warmińsko Mazurskie 2030. Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego oraz Strategią rozwoju sieci miast CITTASLOW województwa warmińsko-mazurskiego.

3.1. Strategia na rzecz Odpowiedzialności Rozwoju do roku 2020 z perspektywą 2030 roku

Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.) została przyjęta przez Radę Ministrów 14 lutego 2017 roku i jest obowiązującym, kluczowym dokumentem państwa polskiego w obszarze średnio- i długofalowej polityki gospodarczej. Strategia określa podstawowe uwarunkowania, cele i kierunki rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym, regionalnym i przestrzennym w perspektywie roku 2020 i 2030. Głównym celem SOR jest tworzenie warunków dla wzrostu dochodów mieszkańców Polski przy jednoczesnym wzroście spójności w wymiarze społecznym, ekonomicznym, środowiskowym i terytorialnym.

W Strategii wyszczególniono także cele szczegółowe:

- I. Trwały wzrost gospodarczy oparty coraz silniej o wiedzę, dane i doskonałość organizacyjną (obszary: Reindustrializacja, Rozwój innowacyjnych firm, Małe i średnie przedsiębiorstwa, Kapitał dla rozwoju, Ekspansja zagraniczna);
- II. Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony (obszary: Spójność społeczna, Rozwój zrównoważony terytorialnie);
- III. Skuteczne państwo i instytucje służące wzrostowi oraz włączeniu społecznemu i gospodarczemu (obszary: Prawo w służbie obywatelom i gospodarce, Instytucje prorozwojowe i strategiczne zarządzanie rozwojem, E-państwo, Finanse publiczne, Efektywność wykorzystania środków UE).

oraz obszary wpływające na osiągnięcie celów Strategii: Kapitał ludzki i społeczny, Cyfryzacja, Transport, Energia, Środowisko, Bezpieczeństwo Narodowe.

Tabela 16. Spójność Strategii Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Gminy Nidzica na lata 2022-2030 z SOR

Strategia Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Gminy Nidzica na lata 2022-2030		Cele szczegółowe* i obszary wspierające**) – Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju																		
		Trwały wzrost gospodarczy oparty coraz silniej o wiedzę, dane i doskonałość organizacyjną					Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony		Skuteczne państwo i instytucje służące wzrostowi oraz włączeniu społecznemu i gospodarczemu						Obszary wspierające					
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	1	2	3	4	5	6	
I	I.1																			
	I.2																			
	I.3															x				
	I.4																			
II	II.1																	x		
	II.2																			
	II.3																			
	II.4																			
III	III.1																			
	III.2													x	x					
	III.3																			
IV	IV.1																			
	IV.2													x						
	IV.3													x						
V	V.1						x							x						
	V.2																			
VI	VI.1				x															
	VI.2																			
	VI.3																			
	VI.4	x												x						
	VI.5				x															

*Obszary: 1. Reindustrializacja, 2. Rozwój innowacyjnych firm, 3. Małe i średnie przedsiębiorstwa, 4. Kapitał dla rozwoju, 5. Ekspansja zagraniczna, 6. Spójność społeczna, 7. Rozwój zrównoważony terytorialnie, 8. Prawo w służbie obywatelom i gospodarce, 9. Instytucje prorozwojowe i strategiczne zarządzanie rozwojem, 10. E-państwo, 11. Finanse publiczne, 12. Efektywność wykorzystania środków UE,

**Obszary wspierające: 1. Kapitał ludzki i społeczny, 2. Cyfryzacja, 3. Transport, 4. Energia, 5. Środowisko, 6. Bezpieczeństwo Narodowe

Źródło: opracowanie własne na podstawie SOR

3.2. Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030 (KSRR 2030) to podstawowy dokument strategiczny polityki regionalnej państwa. Głównym celem polityki regionalnej jest efektywne wykorzystanie endogenicznych potencjałów terytoriów i ich specjalizacji dla osiągnięcia zrównoważonego rozwoju kraju, co tworzyć będzie warunki do wzrostu dochodów mieszkańców Polski przy jednoczesnym osiągnięciu spójności w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym. Cel główny polityki regionalnej do roku 2030 realizowany będzie w oparciu o uzupełniające się trzy cele szczegółowe:

Cel 1. Zwiększenie spójności rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym.

1.1. Wzmacnianie szans rozwojowych obszarów słabszych gospodarczo.

1.1.1. Tworzenie warunków do dalszego rozwoju konkurencyjnej gospodarki we wschodniej Polsce.

1.1.2. Wzmacnianie szans rozwojowych obszarów zagrożonych trwałą marginalizacją.

1.2. Zwiększenie wykorzystania potencjału rozwojowego miast średnich tracących funkcje społeczno-gospodarcze.

1.3. Przyspieszenie transformacji profilu gospodarczego Śląska.

1.4. Przeciwdziałanie kryzysom na obszarach zdegradowanych.

1.5. Rozwój infrastruktury wspierającej dostarczanie usług publicznych i podnoszącej atrakcyjność inwestycyjną obszarów.

Cel 2. Wzmacnianie regionalnych przewag konkurencyjnych.

2.1. Rozwój kapitału ludzkiego i społecznego.

2.2. Wspieranie przedsiębiorczości na szczeblu regionalnym i lokalnym.

2.3. Innowacyjny rozwój regionu i doskonalenie podejścia opartego na Regionalnych Inteligentnych Specjalizacjach.

Cel 3. Podniesienie jakości zarządzania i wdrażania polityk ukierunkowanych terytorialnie.

3.1. Wzmacnianie potencjału administracji na rzecz zarządzania rozwojem.

3.2. Wzmacnianie współpracy i zintegrowanego podejścia do rozwoju na poziomie lokalnym, regionalnym i ponadregionalnym.

3.3. Poprawa organizacji świadczenia usług publicznych.

3.4. Efektywny i spójny system finansowania polityki regionalnej.

Tabela 17. Spójność Strategii Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Gminy Nidzica na lata 2022-2030 z KSRR

Strategia Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Gminy Nidzica na lata 2022-2030		Cele szczegółowe Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030											
		Zwiększenie spójności rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym					Wzmacnianie regionalnych przewag konkurencyjnych			Podniesienie jakości zarządzania i wdrażania polityk ukierunkowanych terytorialnie			
		1.1	1.2	1.3	1.4	1.5	2.1	2.2	2.3	3.1	3.2	3.3	3.4
I	I.1				x								
	I.2												
	I.3												
	I.4												
II	II.1					x							
	II.2												
	II.3												
	II.4												
III	III.1												
	III.2						x						
	III.3												

Strategia Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Gminy Nidzica na lata 2022-2030		Zwiększenie spójności rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym					Wzmacnianie regionalnych przewag konkurencyjnych			Podniesienie jakości zarządzania i wdrażania polityk ukierunkowanych terytorialnie			
		1.1	1.2	1.3	1.4	1.5	2.1	2.2	2.3	3.1	3.2	3.3	3.4
IV	IV.1				x	x							
	IV.2												
	IV.3												
	IV.4												
V	V.1												
	V.2					x							
VI	VI.1							x					
	VI.2	x						x					
	VI.3												
	VI.4	x					x						
	VI.5												

Źródło: opracowanie własne na podstawie KSRR

3.3. Warmińsko-Mazurskie 2030. Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego

Warmińsko-Mazurskie 2030. Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego jest najważniejszym regionalnym dokumentem strategicznym. Celem głównym Strategii województwa jest: spójność ekonomiczna, społeczna i przestrzenna Warmii i Mazur z regionami Europy. Cel główny będzie możliwy do zrealizowania poprzez realizację poniższych celów strategicznych:

Cel strategiczny 1: Kompetencje przyszłości

- 1.1. Użyteczne kwalifikacje i kompetencje
- 1.2. Nowoczesne usługi
- 1.3. Profesjonalne organizacje

Cel strategiczny 2: Inteligentna produktywność

- 2.1. Satysfakcjonująca praca
- 2.2. Inteligentna specjalizacja
- 2.3. Wysoka konkurencyjność

Cel strategiczny 3: Kreatywna aktywność

- 3.1. Inspirująca twórczość
- 3.2. Efektywna współpraca
- 3.3. Ukształtowana tożsamość

Cel strategiczny 4: Mocne fundamenty

- 4.1. Silny kapitał społeczny
- 4.2. Optymalna infrastruktura rozwoju
- 4.3. Wyjątkowe środowisko przyrodnicze

Tabela 18. Spójność Strategii Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Gminy Nidzica na lata 2022-2030 z Warmińsko-Mazurskie 2030. Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego

Strategia Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Gminy Nidzica na lata 2022-2030		Cele strategiczne Warmińsko-Mazurskie 2030. Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego											
		Kompetencje przyszłości			Inteligentna produktywność			Kreatywna aktywność			Mocne fundamenty		
		1.1	1.2	1.3	2.1	2.2	2.3	3.1	3.2	3.3	4.1	4.2	4.3
I	I.1										x		X
	I.2												x
	I.3											x	
	I.4											x	
II	II.1												x
	II.2											X	
	II.3											x	
	II.4												x
III	III.1		x					X					
	III.2	x											
	III.3		x					x					
IV	IV.1							x			x		
	IV.2									x			
	IV.3									x	x		
V	V.1							x			x		
	V.2									x		x	
VI	VI.1				x								
	VI.2				x								
	VI.3												
	VI.4	x		x				X		x			
	VI.5						x		x	x			

Źródło: opracowanie własne na podstawie Warmińsko-Mazurskie 2030. Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego

3.4. Miasta dobrego życia 2030. Program rozwoju miast sieci Cittaslow województwa warmińsko-mazurskiego

Miasta dobrego życia 2030. Program rozwoju miast sieci Cittaslow województwa warmińsko-mazurskiego jest dokumentem 26 samorządów z województwa warmińsko-mazurskiego, która określa wspólne cele i działania w celu ich rozwoju i promocji marki CITTASLOW. Celem głównym *Programu* jest *Efektywne wykorzystanie współpracy w celu wzrostu jakości życia mieszkańców oraz wzmacniania roli sieci Cittaslow w rozwoju województwa warmińsko-mazurskiego*, który będzie realizowany poprzez następujące cele szczegółowe i operacyjne:

1. Integracja i mobilizacja zasobów
 - 1.1. Aktywizacja i integracja społeczności lokalnej
 - 1.2. Wzrost kompetencji administracji lokalnej
2. Promocja i ekspansja współpracy

- 2.1. Kreacja i rozwój marki CITTASLOW
- 2.2. Promocja gospodarcza
- 2.3. Rozwój współpracy z otoczeniem sieci CITTASLOW
3. Wysokiej jakości nowoczesne usługi
 - 3.1. Rozwój usług dla społeczeństwa w oparciu o nowoczesne rozwiązania
4. Aktywna gospodarka
 - 4.1. Rozwój kapitału ludzkiego
 - 4.2. Kreowanie oferty inwestycyjnej
 - 4.3. Współpraca na rzecz rozwoju turystyki
5. Wysokiej jakości przestrzeń
 - 5.1. Poprawa dostępności komunikacyjnej
 - 5.2. Rozwój atrakcyjnych i bezpiecznych przestrzeni publicznych
 - 5.3. Rozwój infrastruktury turystycznej
 - 5.4. Ochrona i poprawa stanu środowiska
 - 5.5. Czysta energia

Tabela 19. Spójność Strategii Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Gminy Nidzica na lata 2022-2030 z Programem rozwoju sieci miast CITTASLOW województwa warmińsko-mazurskiego

Strategia Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Gminy Nidzica na lata 2022-2030		Cele szczegółowe Programu rozwoju miast sieci Cittaslow województwa warmińsko-mazurskiego													
		Integracja i mobilizacja zasobów		Promocja i ekspansja współpracy			Wysokiej jakości nowoczesne usługi	Aktywna gospodarka			Wysokiej jakości przestrzeń				
		1	2	1	2	3	1	1	2	3	1	2	3	4	5
I	I.1											x			
	I.2										x				
	I.3									x					
	I.4						x								
II	II.1														x
	II.2														x
	II.3												x		
	II.4												x		
III	III.1														
	III.2	x						x							
	III.3						x								
IV	IV.1						x								
	IV.2			x						x					
	IV.3	x													
V	V.1	x													
	V.2						x								
VI	VI.1								x						
	VI.2			x					x						
	VI.3							x		x					
	VI.4							x							
	VI.5			x	x										

3.5. Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły, Plan Zarządzania Ryzykiem Powodziowym oraz Plan Przeciwdziałania Skutkom Suszy

Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły jest głównym dokumentem planistycznym w zakresie gospodarowania wodami w obszarze tego dorzecza. Ustala on cele środowiskowe dla poszczególnych jednolitych części wód oraz określa działania ukierunkowane na ich osiągnięcie, uwzględniając wpływ działalności człowieka na stan wód.

Zgodnie z *Planem gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły* na obszarze dorzecza Wisły głównymi sposobami użytkowania wód są:

- pobór wody na cele komunalne, gospodarcze i przemysłowe
- pobór wody na cele technologiczne i chłodnicze
- pobór wody na cele rolnictwa, leśnictwa
- energetyka wodna
- żegluga
- rybactwo i wędkarstwo.

Główne oddziaływania antropogeniczne:

- zrzuty ścieków komunalnych i przemysłowych,
- zanieczyszczenia obszarowe, głównie z terenów rolniczych
- zmiany hydromorfologiczne (regulacja rzek, obwałowania, przerzuty międzylewniowe),
- zanieczyszczenia związane z rozwojem turystyki i rekreacji.

Plan Zarządzania Ryzykiem Powodziowym jest ograniczenie potencjalnych negatywnych skutków powodzi dla życia i zdrowia ludzi, środowiska, dziedzictwa kulturowego oraz działalności gospodarczej, poprzez realizację działań służących minimalizacji zidentyfikowanych zagrożeń. Działania te prowadzić będą m.in. do obniżenia strat powodziowych.

W ramach PZRP określono 3 cele główne, którym odpowiada 13 celów szczegółowych:

1. zahamowanie wzrostu ryzyka powodziowego:

- utrzymanie oraz zwiększenie istniejącej zdolności retencyjnej zlewni w regionie wodnym,
- wyeliminowanie lub unikanie wzrostu zagospodarowania na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią,
- określenie warunków możliwego zagospodarowania obszarów chronionych obwałowaniami,
- unikanie wzrostu oraz określenie warunków zagospodarowania na obszarach o niskim (Q0,2%) prawdopodobieństwie wystąpienia powodzi;

2. obniżenie istniejącego ryzyka powodziowego:

- ograniczenie istniejącego zagrożenia powodziowego,
- ograniczenie istniejącego zagospodarowania,

- ograniczenie wrażliwości obiektów i społeczności na zagrożenie powodziowe;

3. poprawa systemu zarządzania ryzykiem powodziowym:

- doskonalenie prognozowania i ostrzegania o zagrożeniach meteorologicznych i hydrologicznych,
- doskonalenie skuteczności reagowania ludzi, firm i instytucji publicznych na powódź,
- doskonalenie skuteczności odbudowy i powrotu do stanu sprzed powodzi,
- wdrożenie i doskonalenie skuteczności analiz popowodziowych,
- budowa instrumentów prawnych i finansowych zniechęcających lub skłaniających do określonych zachowań zwiększających bezpieczeństwo powodziowe,
- budowa programów edukacyjnych poprawiających świadomość i wiedzę na temat źródeł zagrożenia i ryzyka powodziowego.

Na dzień zakończenia opracowania *Strategii Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Gminy Nidzica na lata 2022-2030* trwają prace nad aktualizacją dokumentów *Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły* oraz *Plan Zarządzania Ryzykiem Powodziowym* obowiązujące na lata 2022-2027. Gmina Nidzica zobowiązuje się do zapoznania się z dokumentami i realizacją celów w ramach swoich zadań.

Plan Przeciwdziałania Skutkom Suszy

Główny cel PPSS, jakim jest „przeciwdziałanie skutkom suszy”, odwołuje się do procesu kształtowania zasobów wodnych oraz do racjonalnego korzystania z zasobów wodnych zgodnie z obowiązującymi normatywami. Cele szczegółowe, precyzujące cel główny PPSS, są podyktowane regulacją art. 184 ust. 2 ustawy – Prawo wodne oraz dotyczą zidentyfikowanych obszarów ryzyka związanego z suszą, tj.: społeczeństwa, gospodarki i środowiska. Do celów szczegółowych PPSS należą:

- 1) skuteczne zarządzanie zasobami wodnymi dla zwiększenia dyspozycyjnych zasobów wodnych na obszarach dorzeczy;
- 2) zwiększanie retencji na obszarach dorzeczy;
- 3) edukacja i zarządzanie ryzykiem suszy;
- 4) formalizacja i zaplanowanie finansowania działań służących przeciwdziałaniu skutkom suszy.

4. System realizacji Strategii

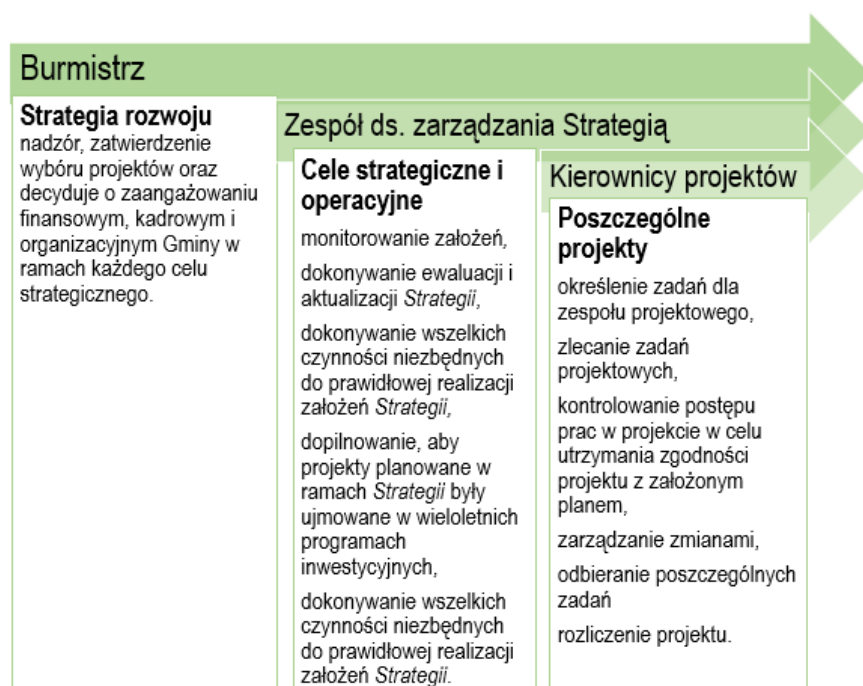
Strategia Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Gminy Nidzica na lata 2022-2030 będzie realizowana z wykorzystaniem narzędzi i procedur (m.in. dokumentów wykonawczych, więcej podrozdział 4.2. *Wytyczne do sporządzenia dokumentów wykonawczych*) pomocnych w zarządzaniu dokumentem. W ramach zarządzania strategią można wymienić trzy podstawowe etapy:

- wdrażanie,
- monitorowanie,
- aktualizacja.

4.1. Zarządzanie Strategią

Pierwszym etapem **wdrażania Strategii** jest wskazanie osób i podmiotów odpowiedzialnych za realizację zapisów *Strategia Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Gminy Nidzica na lata 2022-2030*. Dokument jest uchwalany przez Radę Miejską, natomiast Burmistrz jest odpowiedzialny za całościowy nadzór, który zatwierdza wybór projektów oraz decyduje o zaangażowaniu finansowym, kadrowym i organizacyjnym Gminy w ramach każdego celu strategicznego. *Strategia* musi zaspokoić oczekiwania mieszkańców, przedsiębiorców i innych podmiotów funkcjonujących na terenie gminy. W związku z tym powinno się planować działania we współpracy ze wszystkimi interesariuszami, którzy przyczynią się do realizacji założonych celów. Należy wszystkim umożliwić zgłaszanie pomysłów poprzez wypełnienie Karty projektu (Załącznik nr 2), a następnie sprawdzenie kart przez **Zespół ds. zarządzania Strategią** spójności ze *Strategią* i zaopiniowanie.

Schemat 4 Struktura zarządzania Strategią Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Gminy Nidzica na lata 2022-2030

Źródło: opracowanie własne

Tabela 20. Plan operacyjny Strategii Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Gminy Nidzica na lata 2022-2030

Cele operacyjne	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Podmioty uczestniczące w realizacji
Podnoszenie jakości infrastruktury publicznej		
1.1. Zagospodarowanie pustych przestrzeni i obiektów	Gmina Nidzica	Jednostki organizacyjne Gminy Organizacje pozarządowe Wspólnoty mieszkaniowe Spółdzielnie mieszkaniowe
1.2. Rozbudowa infrastruktury rekreacyjnej	Gmina Nidzica	Jednostki organizacyjne Gminy Organizacje pozarządowe Wspólnoty mieszkaniowe Spółdzielnie mieszkaniowe
1.3. Poprawa infrastruktury drogowej	Gmina Nidzica	Powiat Nidzicki Województwo Warmińsko-Mazurskie
1.4. Poprawa bezpieczeństwa	Gmina Nidzica	Jednostki organizacyjne

mieszkańców	Gminy	Ochotnicza Straż Pożarna
Wysoki poziom zabezpieczenia środowiska		
2.1. Wysoka jakość powietrza	Gmina Nidzica	Wspólnoty mieszkaniowe Spółdzielnie mieszkaniowe Mieszkańcy Przedsiębiorstwa
2.2. Rozwój gospodarki opartej na OZE	Gmina Nidzica	Przedsiębiorstwo Usługowe Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o. w Nidzicy Przedsiębiorstwa Mieszkańcy
2.3. Rozwój i modernizacja infrastruktury technicznej	Gmina Nidzica	Miejskie Wodociągi i Kanalizację Sp. z o. o. w Nidzicy Przedsiębiorstwo Usługowe Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o. w Nidzicy
2.4. Wyedukowana społeczność lokalna w zakresie ekologii	Gmina Nidzica	Jednostki gminne (przedszkola, szkoły) Organizacje pozarządowe Przedsiębiorcy
Wysoka jakość kształcenia		
3.1. Dostępność opieki żłobkowej i przedszkolnej	Gmina Nidzica	Centrum Usług Wspólnych w Nidzicy Organizacje pozarządowe Przedsiębiorcy
3.2. Podnoszenie poziomu edukacji	Gmina Nidzica	Jednostki gminne (przedszkola, szkoły) Centrum Usług Wspólnych w Nidzicy Organizacje pozarządowe Przedsiębiorcy

3.3. Dobra infrastruktura w oświacie	Gmina Nidzica	Centrum Usług Wspólnych w Nidzicy Organizacje pozarządowe Przedsiębiorcy
Kultura i sport dla każdego		
4.1. Zapewnienie warunków do rozwoju oferty kulturalnej i sportowej	Gmina Nidzica	Nidzicki Ośrodek Kultury Miejsko- Gminna Biblioteka Publiczna w Nidzicy Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji w Nidzicy Powiat Nidzicki Organizacje pozarządowe
4.2. Zwiększenie dostępności i różnorodności oferty kulturalnej i sportowej	Gmina Nidzica	Nidzicki Ośrodek Kultury Miejsko- Gminna Biblioteka Publiczna w Nidzicy Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji w Nidzicy Powiat Nidzicki Stowarzyszenie Polskie Miasta Cittaslow Organizacje pozarządowe
4.3. Współpraca Gminy Nidzica z jednostkami pozarządowymi	Gmina Nidzica	Organizacje pozarządowe
Aktywni seniorzy		
5.1. Wspieranie rozwoju aktywności i integracji społecznej seniorów	Gmina Nidzica	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Nidzicy Powiat Nidzicki Organizacje pozarządowe Placówki oświatowe, instytucje, kościół, Społeczeństwo obywatelskie
5.2. Zapewnienie warunków	Gmina Nidzica	Miejski Ośrodek Pomocy

osobom starszym do prawidłowego funkcjonowania w środowisku lokalnym		Społecznej w Nidzicy Powiat Nidzicki Organizacje pozarządowe
Bezpieczeństwo zatrudnienia		
6.1. Rozwój oferty inwestycyjnej	Gmina Nidzica	Przedsiębiorstwa
6.2. Zapewnienie atrakcyjnych warunków rozwoju przedsiębiorczości	Gmina Nidzica	Przedsiębiorstwa
6.3. Rozwój turystyki	Gmina Nidzica	Przedsiębiorstwa Mieszkańcy
6.4. Podnoszenie kwalifikacji mieszkańców	Gmina Nidzica	Przedsiębiorstwa Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Nidzicy Powiatowy Urząd Pracy w Nidzicy
6.5. Promocja gospodarcza Gminy	Gmina Nidzica	Miasta i Gminy partnerskie Przedsiębiorstwa Organizacje pozarządowe Informacja Turystyczna Mieszkańcy Turyści

Źródło: opracowanie własne

Monitorowanie i ewaluacja Strategii

Monitoring jest systematycznym i szczegółowym badaniem realizacji *Strategii*. Koncentruje się na ocenie przebiegu prawidłowości wdrażania działań i zadań realizacyjnych w odniesieniu do przyjętego planu oraz stopnia osiągnięcia produktów i rezultatów. Monitoring przeprowadzany powinien być w trakcie realizacji i obejmuje: harmonogram, budżet oraz zaplanowane rezultaty poszczególnych zadań.¹⁴ Za monitoring odpowiada *Zespół ds. Zarządzania Strategią*.

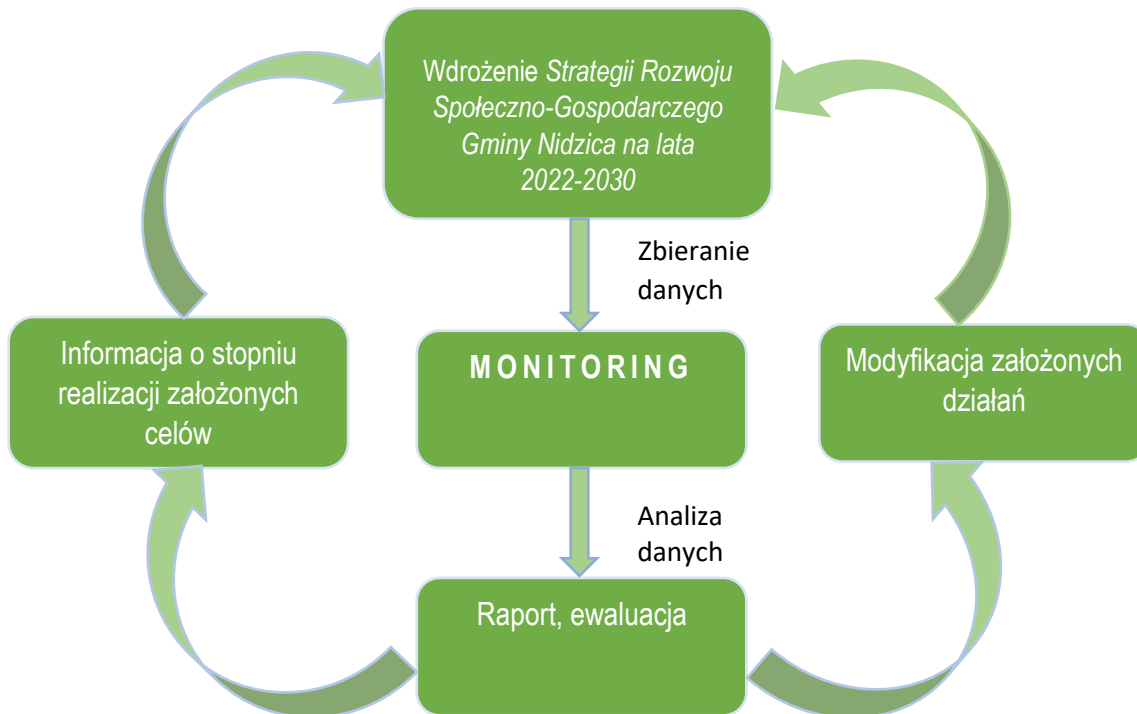
System monitorowania dokumentu powinien odbywać się na bieżąco, natomiast zaleca się sporządzanie rocznych raportów z oceny stopnia realizacji celów i rezultatów.

¹⁴ 2BA doradztwo strategiczne – Agnieszka Nowak – Leszek Nowak, Zarządzanie strategiczne rozwojem gospodarczym

Monitoring obejmuje następujące działania:

- zbieranie i analizowanie danych,
- wnioski, raport i ewaluacja.

Schemat 5. Monitoring Strategii Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Gminy Nidzica na lata 2022-2030

Źródło: opracowanie własne

Ewaluacja jest cyklicznym badaniem wybranych elementów strategii i powinna się koncentrować na stopniu realizacji celów strategicznych oraz spełnienia wizji strategicznej. Ewaluacja powinna następować w kluczowych momentach realizacji. Ewaluacja jest przeprowadzana na podstawie danych uzyskanych podczas monitoringu. Monitoring i ewaluacja są zatem przeprowadzane na dwóch poziomach: pierwszy dotyczy monitorowania realizacji działań i zadań, drugi monitorowania i ewaluacji osiągnięcia celów strategicznych.¹⁵

Ewaluacja strategii rozwoju społeczno-gospodarczego obejmuje następujące fazy:

- ewaluacji ex-ante - przed rozpoczęciem procesu wdrażania, która oceni trafność założeń oraz sposobów realizacji.
- ewaluacji on-going - w trakcie realizacji, w połowie wdrażania, która oceni poziom realizacji celów strategicznych oraz zidentyfikuje czynniki mające wpływ na realizację zaplanowanych działań strategicznych.
- ewaluacji ex-post - po zakończeniu okresu obowiązywania strategii, która podsumuje efekty działań strategicznych oraz pozwoli na wyciągnięcie wniosków, które winny

¹⁵ Ibidem

stanowić jedną z podstaw dotyczących dalszych kierunków rozwoju oraz do podjęcia działań mających na celu ulepszenie procesu strategicznego zarządzania rozwojem społeczno-gospodarczym.¹⁶

Ocena ewaluacji powinna opierać się na poniższych kryteriach:

- trafność – pozwala ocenić, w jakim stopniu wyznaczone podczas konsultacji społecznych cele odpowiadają zidentyfikowanym problemom lub potrzebom interesariuszy,
- skuteczność – określa stopień realizacji celów,
- efektywność – pozwala określić stosunek poniesionych nakładów (finansowe, ludzkie, czas) do osiągniętych rezultatów,
- oddziaływanie – określa wpływ osiągniętych rezultatów na grupę interesariuszy,
- trwałość efektów – pozwala określić, czy pozytywne efekty mogą trwać po zakończeniu finansowania zewnętrznego.

Do efektywnego monitorowania procesów wdrażania Strategii należy posłużyć się wskaźnikami ze Wspólnej Listy Wskaźników Kluczowych (WLWK) dla projektów finansowanych z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR) i Europejskiego Funduszu Społecznego (EFS) oraz wskaźnikami własnymi. Przykładowe wskaźniki wskazano w podrozdziale 2.2. *Cele strategiczne rozwoju, kierunki działań i wskaźniki osiągnięcia celów* i stanowi katalog otwarty. Dobór właściwych wskaźników rezultatu, produktu oraz oddziaływania umożliwi efektywne monitorowanie procesu wdrażania *Strategii*:

- wskaźniki produktu – bezpośredni, materialny efekt realizacji przedsięwzięcia mierzony konkretnymi wielkościami (np. długość wybudowanych dróg gminnych);
- wskaźniki rezultatu – bezpośredni wpływ zrealizowanego produktu na otoczenie społeczno-ekonomiczne uzyskany natychmiast po zakończeniu projektu (np. liczba osób korzystających z infrastruktury społecznej);
- wskaźniki oddziaływania – długookresowy wynik realizacji strategii (np. poprawa sytuacji na rynku pracy).

¹⁶ Ibidem

Tabela 21. Część raportu ze zrealizowanych wskaźników

Cel strategiczny:				
Cel operacyjny:				
Nazwa wskaźnika	Jednostka miary (np. km, szt.)	Źródło danych (np. GUS, UM)	Wartość dla roku bazowego (2022 r.)	Wartość dla roku badanego (..... r.)
Wskaźnik produktu				
Wskaźnik rezultatu				
Wskaźnik oddziaływania				

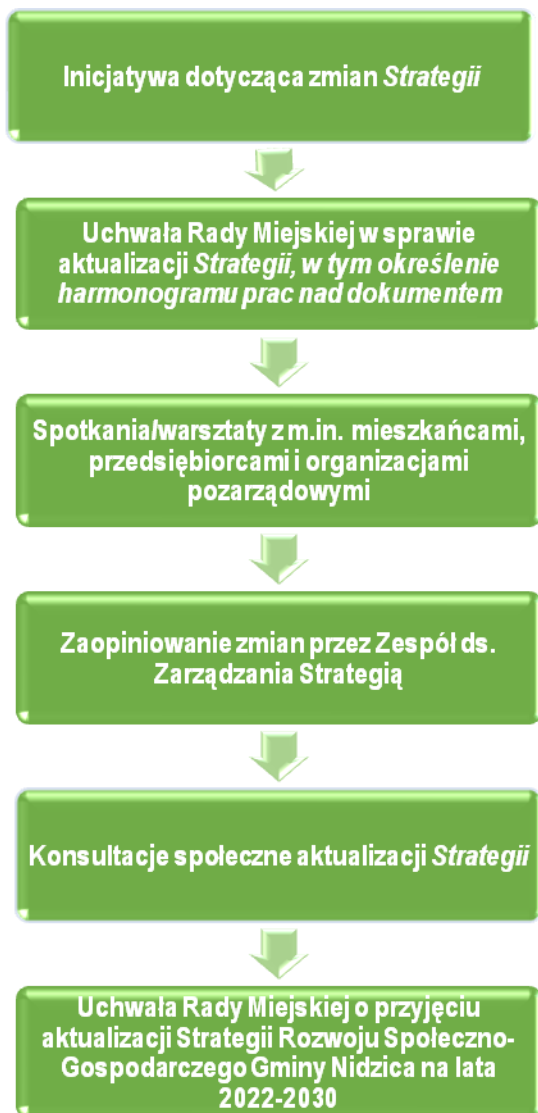
Źródło: opracowanie własne

Aktualizacja Strategii

W przypadku stwierdzenia zmian warunków i bieżącej sytuacji Gminy podczas monitorowania i ewaluacji Strategii, konieczna jest aktualizacja dokumentu. Należy zaangażować m.in. mieszkańców, przedsiębiorców oraz organizacje pozarządowe organizując spotkania/ warsztaty mające na celu zaktualizowania celów i kierunków działań Gminy. Materiały powinny być na bieżąco analizowane i uwzględniane przez *Zespół ds. Zarządzania Strategią* w trakcie ewaluacji. Pomysły i nowe projekty powinny być zamieszczane w Karcie Projektu, który przykład stanowi Załącznik nr 2 do niniejszej *Strategii*. Karta Projektu powinna zawierać minimum elementów: nazwa, podmiot odpowiedzialny za realizację zadania, opis zadania, cel, termin realizacji, koszty, źródła finansowania, zgodność ze Strategią, wskaźniki produktu, rezultatu oraz oddziaływania oraz wskazanie osoby zgłaszającej projekt.

W przypadku zasadniczych zmian celów i kierunków rozwoju Gminy Nidzica, należy uchwałą Rady Miasta zaktualizować zapisy *Strategii*. Aktualizacja *Strategii* powinna odbywać się według poniższego schematu.

Schemat 6. Proces aktualizacji Strategii Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Gminy Nidzica na lata 2022-2030

Źródło: opracowanie własne

4.2. Wytyczne do sporządzenia dokumentów wykonawczych

Dokumenty wykonawcze Gminy Nidzica to dokumenty gminne, które realizują cele operacyjne wskazane w *Strategii* i są uchwalane przez Radę Miejską. Do dokumentów wykonawczych można zaliczyć programy polityki sektorowej (społecznej, mieszkaniowej, komunalnej i ochrony środowiska, przestrzennego rozwoju, kultury, zdrowia, edukacji, transportu) oraz programy operacyjne (dokumenty wynikające z odrębnych ustaw np. Gminny Program Rewitalizacji).

Tabela 22. Aktualność i spójność dokumentów wykonawczych

Lp.	Obszar tematyczny	Dokumenty wykonawcze	Aktualność dokumentu	Spójność
1	Planowanie przestrzenne	Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Nidzica	Aktualny	Spójny
2	Gospodarka mieszkaniowa	Wieloletni program zagospodarowania mieszkaniowym zasobem Gminy Nidzica na lata 2023-2027	Aktualny Wymagana aktualizacja po 2027 roku	Spójny
3	Ochrona i opieka nad zabytkami oraz zarządzanie dziedzictwem	Program Opieki nad zabytkami miasta i gminy Nidzica na lata 2023-2026	Aktualny Wymagana aktualizacja po 2026 roku	Spójny
4	Ochrona środowiska i adaptacja do zmian klimatu	Program Ochrony Środowiska dla Gminy Nidzica na lata 2021-2024 z perspektywą na lata 2025-2028	Aktualny Wymagana aktualizacja po 2025 roku	Spójny
5		Założenia do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla miasta i gminy Nidzica do 2035 roku	Aktualny	Spójny
6		Plan Gospodarki niskoemisyjnej dla Gminy Nidzica	Aktualny	Spójny
7	Polityka społeczna	Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Nidzica na lata 2021-2025	Aktualny Wymagana aktualizacja po 2025 roku	Spójny
8		Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Nidzica na lata 2024 - 2029	Aktualny Wymagana aktualizacja po 2029 roku	Spójny

9	Rozwój lokalny	Roczny Program Współpracy Gminy Nidzica z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 Ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie	Aktualny Wymagana aktualizacja co roku	Spójny
10	Finanse publiczne	Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Nidzica na lata 2024 – 2036	Aktualny	Spójny

Źródło: opracowanie własne

4.3. Ramy finansowe i źródła finansowania

Podstawowe źródła finansowania zadań zaplanowanych w *Strategii Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Gminy Nidzica na lata 2022-2030*, to:

1. środki własne budżetowe na realizację zadań własnych Gminy, w tym:
 - dochody własne (podatki i opłaty lokalne, udział w podatkach stanowiących dochody budżetu państwa, dochody z majątku Gminy, odsetki od środków na rachunkach bankowych, pozostałe dochody).
2. krajowe i zagraniczne mechanizmy finansowe, w tym:
 - środki pochodzące z funduszy unijnych w okresie programowania na lata 2021-2027 (m.in. Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR), Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Społecznego + (EFS+), Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW)),
 - środki pochodzące z Europejskiego Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności,
 - inne krajowe i zagraniczne środki finansowe,
 - krajowe środki finansowe np. z Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.
3. komercyjne instrumenty finansowe, w tym:
 - pożyczki i kredyty bankowe,
 - inne.
4. środki innych uczestników (partnerów) procesu wdrażania *Strategii*, w tym sektora prywatnego.

Projekty infrastrukturalne mogą być finansowane przede wszystkim z programu **Fundusze Europejskie dla Warmii i Mazur na lata 2021-2027**.

Ze względu na brak zatwierdzonych programów operacyjnych w nowej perspektywie finansowej 2021-2027 na dzień zakończenia opracowania dokumentu *Strategii*, nie jest

możliwe wskazanie źródła dofinansowania wraz z wielkością dofinansowania poszczególnych projektów.

Tabela 23. Ramy finansowe inwestycji i źródła finansowania

Cel strategiczny	Wartość inwestycji (zł)	Źródła finansowania
Podnoszenie jakości infrastruktury publicznej	37 543 500,00	Środki własne / zewnętrzne źródła finansowania / środki UE
Wysoki poziom zabezpieczenia środowiska	24 943 000,00	Środki własne / zewnętrzne źródła finansowania / środki UE
Wysoka jakość kształcenia	18 590 000,00	Środki własne / zewnętrzne źródła finansowania / środki UE
Kultura i sport dla każdego	11 532 000,00	Środki własne / zewnętrzne źródła finansowania / środki UE
Aktywni seniorzy	2 089 000,00	Środki własne / zewnętrzne źródła finansowania / środki UE
Bezpieczeństwo zatrudnienia	2 936 000,00	Środki własne / zewnętrzne źródła finansowania / środki UE

Źródło: Dane z Urzędu Miejskiego w Nidzicy

Spis schematów, rysunków, tabel

Schemat 1. Drzewo problemów	22
Schemat 2. Schemat rozwoju strategicznego	23
Schemat 3. Cele szczegółowe i operacyjne Strategii Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Gminy Nidzica na lata 2022-2030	26
Schemat 4 Struktura zarządzania Strategią Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Gminy Nidzica na lata 2022-2030	84
Schemat 5. Monitoring Strategii Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Gminy Nidzica na lata 2022-2030	88
Schemat 6. Proces aktualizacji Strategii Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Gminy Nidzica na lata 2022-2030	91
Rysunek 1. OSI Miasta CITTASLOW	53
Rysunek 2. OSI Tygrys warmińsko-mazurski	55
Rysunek 3. OSI PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ na terenie miasta	59
Rysunek 4. OSI PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ na terenie gminnym.....	60
Rysunek 5. OSI INFRASTRUKTURA na terenie miasta Nidzica	63
Rysunek 6. OSI INFRASTRUKTURA na terenie gminnym	64
Rysunek 7. OSI ZIELONA TURYSTYKA	67
Tabela 1. Najważniejsze dane statystyczne charakteryzujące Gminę Nidzica na koniec 2023 roku	5
Tabela 2. Analiza SWOT.....	18
Tabela 3. Cel strategiczny nr 1.....	28
Tabela 4. Cel strategiczny nr 2.....	32
Tabela 5. Cel strategiczny nr 3.....	39
Tabela 6. Cel strategiczny nr 4.....	42
Tabela 7. Cel strategiczny nr 5.....	45
Tabela 8. Cel strategiczny nr 6.....	49
Tabela 9. Cele strategiczne a OSI Miasta CITTASLOW – perspektywa 2030	54
Tabela 10. Cele strategiczne a OSI Tygrys warmińsko-mazurski – perspektywa 2030	55
Tabela 11. Planowane działania Gminy Nidzica oraz innych podmiotów w ramach OSI Miasta CITTASLOW i OSI Tygrys warmińsko-mazurski	56
Tabela 12. Oczekiwane skutki interwencji OSI Przedsiębiorczość a cele Strategii.....	61
Tabela 13. Oczekiwane skutki interwencji OSI Infrastruktura a cele Strategii.....	65
Tabela 14. Oczekiwane skutki interwencji OSI Zielona Turystyka a cele Strategii	68
Tabela 15. Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminie Nidzica	70
Tabela 16. Spójność Strategii Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Gminy Nidzica na lata 2022-2030 z SOR	76
Tabela 17. Spójność Strategii Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Gminy Nidzica na lata 2022-2030 z KSRR.....	77
Tabela 18. Spójność Strategii Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Gminy Nidzica na lata 2022-2030 z Warmińsko-Mazurskie 2030. Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego	79
Tabela 19. Spójność Strategii Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Gminy Nidzica na lata 2022-2030 z Programem rozwoju sieci miast CITTASLOW województwa warmińsko-mazurskiego.....	80

Tabela 20. Plan operacyjny Strategii Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Gminy Nidzica na lata 2022-2030.....	84
Tabela 21. Część raportu ze zrealizowanych wskaźników.....	90
Tabela 22. Aktualność i spójność dokumentów wykonawczych.....	92
Tabela 23. Ramy finansowe inwestycji i źródła finansowania	94

Załącznik nr 1. Diagnoza społeczno-gospodarcza Gminy Nidzica

Diagnoza społeczno-gospodarcza Gminy Nidzica jest oddzielnym dokumentem realizowanym w ramach Strategii Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Gminy Nidzica na lata 2022-2030.

Załącznik nr 2. Karta projektu

Nazwa zadania		
Opis zadania		
Obszar realizacji		
Cel zadania		
Podmiot realizujący		
Partnerzy projektu/podmioty zaangażowane		
Termin realizacji		
Koszt zadania (PLN)		
Źródło finansowania (PLN, %)		
Zgodność ze Strategią	Cel strategiczny	
	Cel operacyjny	
	Kierunek działania	
Wskaźniki	produktu	
	rezultatu	
	oddziaływania	
Osoba zgłaszająca zadanie		
<i>Data i podpis osoby zgłaszającej projekt</i>		<i>Data i podpis Kierownika projektu</i>
<i>Akceptacja</i>		<i>Akceptacja</i>
<i>Data i podpis Skarbnika</i>		<i>Data i podpis Burmistrza</i>

Załącznik nr 3. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej miasta Nidzica

Załącznik nr 4. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy Nidzica